

2023-2038

Cynllun Rheoli
Asedau
Corfforaethol
(CRhAC)

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
www.merthyr.gov.uk

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol 2023-2038

Mynegai

- 1) Rhagair ar y cyd yr Arweinydd a'r Prif Weithredwr**
- 2) Cyd-destun Strategol ac Arweinyddiaeth**
- 3) Datganiad Gweledigaeth**
- 4) Prosiectau Mawr**
- 5) Cynllun Gweithredu**
- 6) Targedau a Dangosyddion Perfformiad**

1. Rhagair ar y cyd yr Arweinydd a'r Prif Weithredwr

Fel Arweinydd a Phrif Weithredwr Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, mae'n bleser gennym gyflwyno ein Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol wedi'i adnewyddu. Mae'r ddogfen hon yn nodi sut y byddwn yn rheoli, buddsoddi ynddo, ac yn addasu ein hystad eiddo i gefnogi'r ddarpariaeth o wasanaethau cynaliadwy o ansawdd uchel i'n trigolion - nawr ac yn y dyfodol.

Mae ein hasedau eiddo yn sylfaenol i'r ffordd rydyn ni'n gwasanaethu ein cymunedau. Ar adeg o drawsnewid ar draws llywodraeth leol, mae'r Cynllun hwn yn amlinellu sut y byddwn yn moderneiddio ein hystad i gefnogi ffyrdd newydd o weithio, cyflawni ein hamcanion llesiant, a sicrhau bod ein hasedau'n parhau i fod yn addas i'r diben, yn ddiogel ac yn ariannol gynaliadwy. Trwy well data, cynllunio craffach, a chydweithredu ar draws gwasanaethau a phartneriaid, byddwn yn gwneud y gorau o bob ased sydd gennym.

Mae'r Cynllun hwn hefyd yn chwarae rhan hanfodol wrth fynd i'r afael â rhai o heriau mwyaf dybryd ein hoes - yn enwedig yr argyfwng hinsawdd. Rydym wedi ymrwymo i leihau allyriadau carbon o'n hadeiladau, gwella effeithlonrwydd ynni, ac ymgorffori cynaliadwyedd ym mhob penderfyniad sy'n ymwneud â buddsoddi a gwaredu. Nid yw rheoli risg hinsawdd bellach yn ddewis; mae'n rhaid iddo fod yn rhan annatod o sut rydyn ni'n llunio dyfodol ein hystâd.

Mae'r Cyngor yn parhau i ddilyn dulliau arloesol o adfywio, addysg a darparu gofal. O foderneiddio ysgolion drwy'r rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu, i ddarparu tai Gofal Ychwanegol ac adfywio canol ein tref, rydym yn defnyddio ein hasedau i alluogi canlyniadau gwell i bob grŵp oedran. Rhaid i'n hystad hefyd barhau i gefnogi cymunedau bywiog, denu mewnfuddsoddiad, a gweithredu fel llwyfan ar gyfer twf economaidd sy'n cynnwys pawb.

Rydym yn cydnabod yr angen i gyflawni'r gwerth mwyaf posibl o bob punt a wariwyd - gan sicrhau bod ein hystâd yn cefnogi gwytnwch ariannol hirdymor. Golyga hwn ein bod yn pahau i ad-drefnu ystadau lle bo hynny'n briodol, buddsoddi mewn adeiladau sy'n flaenoriaeth, a chanolbwyntio o'r newydd ar effeithlonrwydd, cynaliadwyedd a thryloywder yn y ffordd yr ydym yn rheoli ein hasedau.

Trwy'r Cynllun hwn, rydym yn nodi llwybr clir a chyflawnadwy er mwyn sicrhau bod ein portffolio eiddo yn cyd-fynd â'n blaenoriaethau strategol, yn cefnogi gwasanaethau ystwyth ac ymatebol, ac yn sail i'n huchelgais i adeiladu Merthyr Tudful gwyrddach, tecach a mwy gwydn.

Ellis Cooper
Prif Weithredwr

Y Cyngorydd Brent Carter
Arweinydd y Cyngo

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful / **Merthyr Tydfil County Borough Council**

2. Cyd-destun Strategol ac Arweinyddiaeth

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod eiddo yn elfen hanfodol wrth gyflawni'r Cynllun Lles Corfforaethol ac mae'r delweddau canlynol yn dangos sut mae'r Cynllun Rheoli Asedau yn gysylltiedig â'r strategaeth hon ac yn cefnogi'r strategaeth hon.

Thema Llesiant	Amcan	Deilliant Blaenoriaeth
Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu 	Byddwn yn cryfhau'r ffordd yr ydyn ni'n galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial.	Darparu amrywiaeth o gyfleoedd i holl drigolion Merthyr Tudful fel y gallant ennill y wybodaeth a'r sgiliau i gyflawni eu nodau mewn bywyd.
Merthyr Tudful iachach 	Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol.	Cefnogi iechyd a llesiant emosiynol a chorfforol plant ac oedolion.
Merthyr Tudful diogel a llewyrchus 	Byddwn yn cefnogi'r modd y mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu.	Amrywio ein heconomi leol a chynyddu'i chydnerthedd ar gyfer heriau'r dyfodol drwy helpu i greu'r math cywir o fusnesau, gyda chefnogaeth y math cywir o seilwaith busnes.
Merthyr Tudful glân a gwyrdd 	Byddwn yn cefnogi'r dasg o greu amgylchedd glân a gwyrdd yn awr ac yn y dyfodol.	Gweithio gyda chymunedau i gynnal a gwella'r amgylchedd.

3

Mae'r rhain yn ein helpu ni i gyfrannu at y ffordd rydym yn cyflawni'r 7 nod cenedlaethol i Gymru drwy gymhwyso'r 5 ffordd o weithio.

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau hefyd yn cael ei lywio gan:

- Y Gofrestr Risg Gorfforaethol
- Y Cynllun Ariannol Tymor Canolig
- Cynllun y Gweithlu
- Y Strategaeth Ddigidol
- Cynlluniau Rheoli Asedau Gwasanaeth

Mae'r meysydd blaenoriaeth cyffredinol, sy'n sail i'r holl waith sy'n gysylltiedig ag eiddo yn cynnwys:

- The Maintenance Strategy
- Y Strategaeth Cynnal a Chadw
- Strategaeth Llety Swyddfa
- Masnacheiddio
- Cydymffurfiaeth Statudol
- Ynni/Rheoli Carbon/Datgarboneiddio
- Gwarediadau ac Adolygu Eiddo

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau hwn yn amlinellu'r dull o ymdrin â phrosiectau blaenoriaeth sy'n canolbwyntio ar ein hymrwymiad i ysgolion, tai fforddiadwy, lleihau carbon ac ailddatblygu canol tref Merthyr. Mae'r blaenoriaethau hyn yn cael eu cefnogi ar hyn o bryd gan y Rhaglen Gyfalaf a ffrydiau cyllido allanol sy'n cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r prosiectau canlynol:

- Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu (cyn Raglen Ysgolion yr 21ain Ganrif)
- Addysg Gyfrwng Gymraeg
- Cynllunio Lleoedd o Fewn Ysgolion
- Darpariaeth Gofal Plant ar y cyd
- Ysgolion sy'n Canolbwyntio ar y Gymuned
- Mae hygyrchedd yn gweithio
- Gwella Cyflwr Ysgolion
- Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel
- Adfywio Canol Tref Merthyr
- Seilwaith Trafnidiaeth
- Deuoli'r A465 - Gorchymyn Prynu Gorfodol

- Uwchgynllun Cyfarthfa
- Adfywio Taf Bargod
- Datblygiad Parc Thomastown
- Datblygu Canolfan Addysg y Gymdogaeth
- Glynmill
- Safle Hoovers
- Cynllun Glan-yr-afon
- Cyfleuster gofal ychwanegol
- Safleoedd Datblygu Preswyl/Cynllun Hunanadeiladu Cymru
- Adolygiad Mynwent
- Seilwaith Gwyrdd a Mannau Agored
- Gwelliant Stoc Chwarae Sefydlog
- Ysgubor Halen / Depo Amnewid

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau ar Dudalen (ffigur 1) yn dangos sut mae'r blaenoriaethau rheoli asedau hyn yn cefnogi'r blaenoriaethau yng Nghynllun Lles Corfforaethol y Cyngor. Mae'r Cynllun Rheoli Asedau hwn yn nodi ein gweledigaeth ar gyfer eiddo yng nghydestun dylanwadau ac amcanion corfforaethol. Hefyd yn y Cynllun Rheoli Asedau hwn mae cynllun gweithredu a thargedau perfformiad, a fydd yn caniatáu i berfformiad a chynnydd gael eu mesur a'u rheoli'n effeithiol.

Egwyddorion datblygu cynaliadwy

Allwedd i gyflawni rheoli asedau da yw cydnabyddiaeth gorfforaethol o bwysigrwydd defnyddio asedau eiddo i gefnogi cyflawni blaenoriaethau corfforaethol. Mae ymgorffori hynny'n llawn i weithrediad y Cyngor ar bob lefel yn sylfaenol i lwyddiant y Cynllun Rheoli Asedau hwn.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i egwyddorion datblygu cynaliadwy ac yn gweithredu'r pum ffordd o weithio yn ei gynllunio rheoli asedau. Mae'n canolbwyntio ar gynllunio ar gyfer cynaliadwyedd **hirdymor** cymunedau gan gynnwys sicrhau cartrefi ac ysgolion ar gyfer y dyfodol. Mae cynllunio strategol yn cael ei gynnal mewn perthynas â darparu mynwentydd hirdymor a gweithredu strategaethau i wella rheoli bioamrywiaeth a charbon ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mae cydweithio rhwng Adrannau Gwasanaeth a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (RSL) yn helpu i **atal** smaterion cymdeithasol rhag datblygu drwy weithio gyda'i gilydd i gyflwyno cynlluniau datblygu gan gynnwys cyfleuster Gofal Ychwanegol a datblygu'r hen Ganolfan Addysg Gymunedol i gefnogi aelodau sy'n agored i niwed o fewn y gymuned. Mae perthnasoedd gwaith â sefydliadau allanol yn cael eu cryfhau i ddarparu cyfleusterau mwy **integredig** i gefnogi cymunedau a helpu i atal materion fel digartrefedd, tloidi tanwydd a

cholli asedau hanesyddol.

Mae gwneud y penderfyniadau rheoli asedau cywir yn gofyn am fewnbwn amrywiol randdeiliaid. Mae **cynnwys** y gymuned a defnyddwyr gwasanaeth yn flaenoriaeth uchel a gynhelir drwy ymgynghoriadau statudol megis y broses Gynllunio, ymgynghoriad cyhoeddus ar gynigion a strategaethau fel Uwchgynllun Canol Trefi neu drwy grwpiau â ffocws fel holiaduron staff ar gyfer gweithio hyblyg neu drafodaethau gyda defnyddwyr gwasanaeth wrth ddylunio adeiladau y byddant yn eu defnyddio. Mae cynnwys rhanddeiliaid yn hanfodol i lywio penderfyniadau rheoli asedau priodol ac mae'n rhan annatod o'r Cynllun Rheoli Asedau hwn.

Lle bynnag y bo'n bosibl, mae'r Cyngor yn archwilio cyfleoedd i **gydweithio** â'r gymuned, sefydliadau allanol, Llywodraeth Cymru, Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig, a sefydliadau cyhoeddus eraill i weithio gyda'i gilydd i gyflawni prosiectau er budd y gymuned ehangach. Enghraifft yw defnyddio tir ym mherchnogaeth y Cyngor i adeiladu fferm solar i gyflenwi ynni i ysgol a gwifren breifat unrhyw ynni dros ben i ysbyty cyfagos. Mae yna lawer o enghreifftiau o gydweithio ac yn bwysig, mae'r Cyngor yn rhan o Grŵp Rheoli Asedau Cwm Taf sy'n cynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf, Bwrdd Iechyd Cwm Taf Morgannwg, Llywodraeth Cymru a chyrrff cyhoeddus eraill i drafod cyfleoedd posib i gydweithio.

Arweinyddiaeth

Ar lefel strategol, mae'r Cyfarwyddwr Cyllid yn cymryd cyfrifoldeb dros Reoli Asedau. Bydd hwn yn cynnwys ymgorffori i weithgareddau'r Tîm Rheoli Corfforaethol a chadeirio'r Bwrdd Rheoli Asedau.

Ar lefel wleidyddol, mae'r Aelod Cabinet dros Gynaliadwyedd Ariannol, Asedau a Masnachol yn cymryd cyfrifoldeb dros Reoli Asedau fel rhan o'u portffolio. Mae hwn yn cynnwys bod yn aelod o'r Bwrdd Rheoli Asedau, ymgorffori egwyddorion rheoli asedau da yng ngwaith y Cabinet a'r Cyngor a chefnogi/herio swyddogion i gyflawni'r blaenoriaethau a amlinellir yn y cynllun hwn.

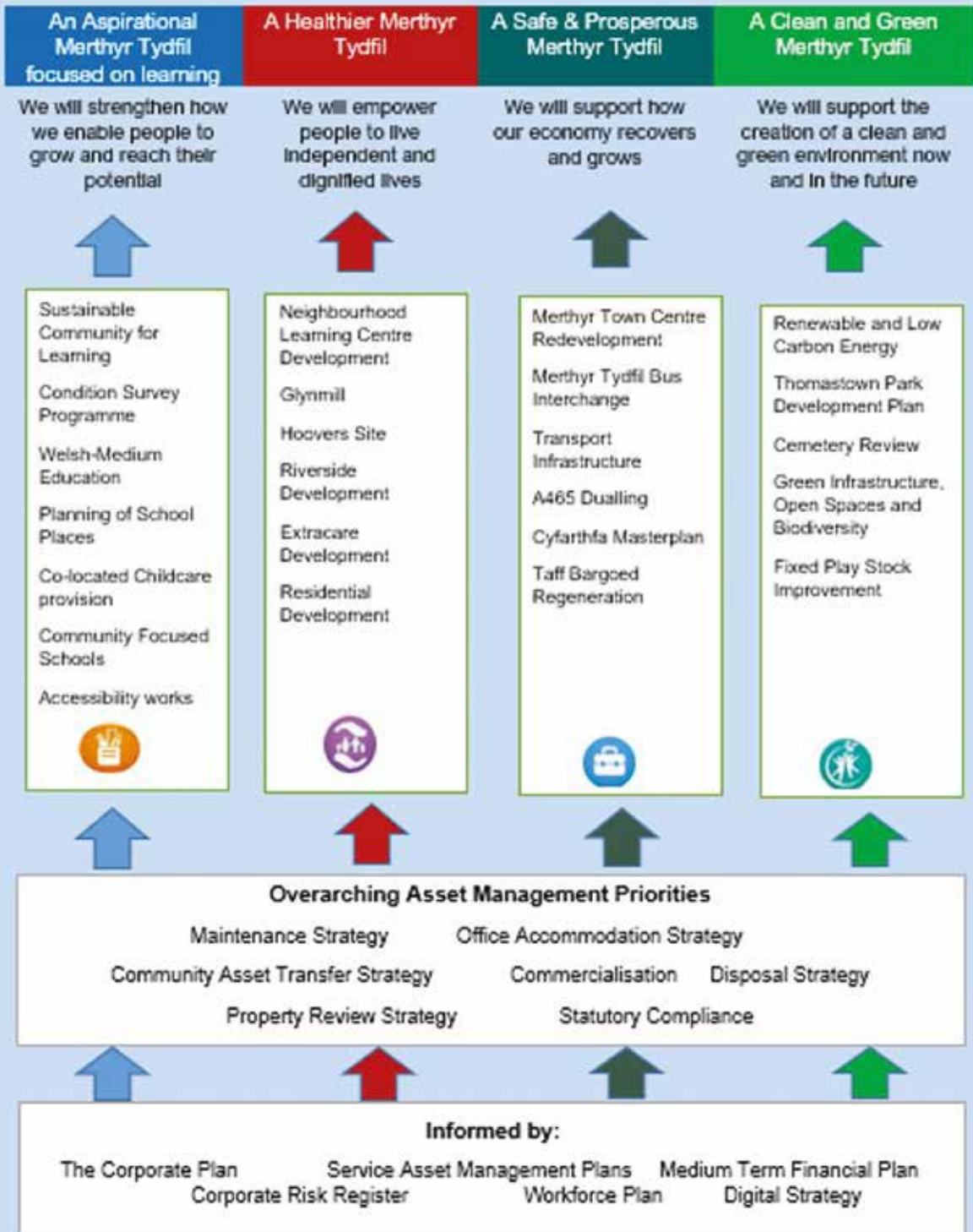
Ar lefel weithredol, mae'r Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau ac Ystadau) yn cymryd cyfrifoldeb am reoli gweithredol y Cynllun Rheoli Asedau ac yn ymgorffori'r egwyddorion yn llawn mewn gweithgareddau Eiddo Corfforaethol a gweithgareddau ehangach y Cyngor. Mae hyn yn cynnwys cyflawni camau, adrodd ar gynnydd yn erbyn y Cynllun Gweithredu a chyfrannu at Ddangosyddion Perfformiad ac adrodd arnynt.

Yn ogystal â'r rhai a grybwyllir uchod, mae'r **Bwrdd Rheoli Asedau** yn cynnwys cynrychiolaeth o'r Adran Ddysgu, Gwasanaethau Cymdeithasol, Eiddo Corfforaethol, Priffyrdd a Pheirianeg, Cynllunio, Parciau, Tai, Cyfrifeg, Adfywio, Rheolwr Masnachol, Adnoddau Dynol a Thechnoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu. Bydd y Bwrdd yn cyfarfod bob chwarter i adolygu'r strategaeth a'r prosiectau mawr ac i yrru cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu a'r dangosyddion perfformiad.

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau hwn wedi'i adrodd i'r Pwyllgor Craffu cyn cael ei adrodd i'r Cyngor i'w fabwysiadu. Yn ogystal, bydd adroddiad diweddar blyneddol yn rhoi

diweddariad yn erbyn y cynllun gweithredu a'r dangosyddion perfformiad y cytunwyd arnynt yn cael ei ddarparu i'r Pwyllgor Craffu a'r Cabinet.

CORPORATE ASSET MANAGEMENT PLAN 2023-2038

3. Datganiad Gweledigaeth

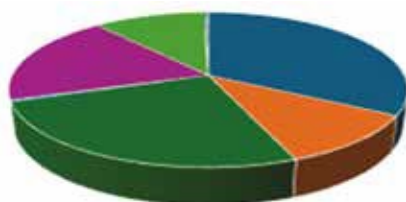
Gweledigaeth y Cyngor yw bod y portffolio eiddo wedi'i alinio â blaenoriaethau corfforaethol a gofynion gwasanaeth, lle gwneir buddsoddiad priodol mewn prosiectau cyfalaf a lle mae'r portffolio yn cael ei gynnal yn effeithlon, yn addas i'r diben ac yn bodloni gofynion iechyd a diogelwch.

Portffolio Asedau

- Mae cyfanswm arwynebedd yr holl eiddo o dan reolaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn ymestyn i oddeutu 886 hectar (2,189 erw) ac mae'n cynnwys ystod amrywiol o eiddo, gan gynnwys hen Gynlluniau Adfer Tir, Ysgolion, Swyddfeydd, Depots, Cartrefi Gofal, Parciau, Mangreoedd Masnachol, Mynwentydd a Seilwaith Priffyrdd, er nad yw'n eithrio'r rhwydwaith priffyrdd mabwysiedig (a gwmpesir gan y Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd (HAMP)).
- Cyfanswm nifer yr asedau tir 711
- Cyfanswm nifer yr adeiladau 362
- Cyfanswm arwynebedd llawr yr adeiladau 171,986 m²
- Cyfanswm Gwerth Asedau £214,337,712.00
- Cyfanswm cynnal a chadw ôl-groniad £43,090,628

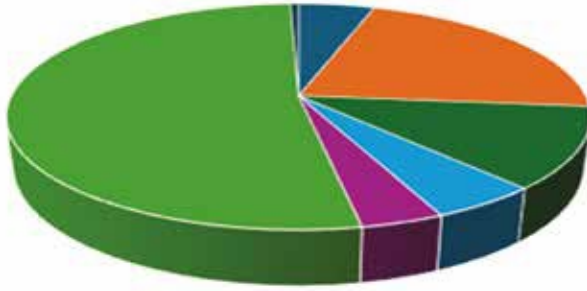
Mae'r portffolio eiddo wedi'i ddyrannu i'r meysydd gwasanaeth priodol fel y nodir isod:

% y Tir fesul Adran

- Neighbourhood Services 33%
- Economic Development and Regeneration 11%
- Corporate 26%
- Social Services <1
- Engineering, Highways, Transport 19%
- Education 11%
- Housing & Public Protection <1%
- Leisure Culture & Environment <1

% o Arwynebedd Llaur yr Adeilad fesul Adran

- Neighbourhood Services 5%
- Economic Development and Regeneration 22%
- Corporate 12%
- Social Services 5%
- Engineering, Highways, Transport 4%
- Education 52%
- Housing & Public Protection <1%

Rôl Eiddo Corfforaethol

Mae Eiddo Corfforaethol yn cynnwys dau dîm, Ystadau/Rheoli Asedau, a Gwasanaethau Adeiladu/Rheoli Prosiectau. Mae'r Tîm Rheoli Ystadau/Asedau yn delio â phob mater Ystadau, gan gynnwys caffael a gwaredu eiddo, materion Landlord a Tenant ynghyd â rheoli asedau eiddo strategol.

Mae'r Tîm Gwasanaethau Adeiladu / Tîm Rheoli Prosiect yn rheoli'r holl ofynion cynnal a chadw adweithiol, yn gweinyddu'r contractau cynnal a chadw cylchol ac yn delio â rheoli ynni. Mae gan y tîm hwn hefyd rôl arolygu i adrodd ar gyflwr yr adeiladau a sicrhau bod pob adeilad yn cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol. Maent hefyd yn darparu gwasanaeth rheoli prosiect llawn ac yn cyflawni prosiectau adeiladu.

Rôl meysydd gwasanaeth

- Sicrhau bod person enwebedig yn cael ei benodi i weithredu fel rheolwr adeiladu ar gyfer yr holl faterion sy'n gysylltiedig ag adeiladu.
- Sicrhau bod rheolwyr adeiladu yn derbyn hyfforddiant Rheolwr Adeiladu pan fyddant yn cael eu penodi.
- Cynnal cyllidebau a rheolaeth weithredol yr adeilad o ddydd i ddydd.
- Rhoi gwybod am broblemau cynnal a chadw adeiladau mewn modd amserol i Eiddo Corfforaethol.
- Sicrhau cydymffurfiaeth â'r holl ddeddfwriaeth Iechyd a Diogelwch mewn cysylltiad â gweithrediad arferol adeiladau.
- Rheoli contractwyr tra ar y safle a sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cynllun Rheoli Asbestos, gan gynnwys sicrhau bod copi caled o'r Gofrestr Asbestos ar gael bob amser.

- Gweithredu fel deiliad allwedd a bod yn gyfrifol am ddiogelwch yr adeilad.
- Bod yn gyfrifol am ddefnydd ynni.
- Sicrhau bod yr adeilad yn cael ei gynnal i safon dderbyniol.
- Sicrhau bod gennym gytundeb gan Eiddo Corfforaethol cyn ymrwymo adnoddau ar gyfer unrhyw newidiadau neu waith gwella arfaethedig.
- Cysylltu ag Eiddo Corfforaethol ar gyfer pob symudiad / adleoli swyddfa arfaethedig.
- Cysylltu ag Eiddo Corfforaethol ar bob mater Landlord a Tenant.
- Cyflawni dyletswyddau o ddydd i ddydd sy'n ymwneud â gorchymyn Diwygio Rheoleiddiol (diogelwch tân) 2005.

Atgyweiriadau a Chynnal a Chadw

Mae cyllidebau refeniw atgyweiriadau a chynnal a chadw ar gyfer adeiladau yn cael eu cadw gan yr adrannau cyfrifol ac maent ar hyn o bryd yn rheoli'r cyllidebau hyn yn uniongyrchol. Mae ceisiadau cynnal a chadw adweithiol yn cael eu gweinyddu drwy'r ddesg gymorth ganolog ac mae cytundebau cylchol sy'n gysylltiedig â chydymffurfiaeth statudol yn cael eu rheoli gan Eiddo Corfforaethol trwy'r Tîm Gwasanaethau Adeiladu.

4. Prosiectau Mawr

Mae cyflawni prosiectau cyfalaf mawr yn helpu'r Cyngor i gyflawni ei weledigaeth ar gyfer eiddo ac yn cefnogi'r amcanion corfforaethol ehangach. Mae llawer o'r prosiectau hyn yn cael eu hariannu'n uniongyrchol o'r Rhaglen Gyfalaf ceir rhagor o fanylion am y rhaglen yng Nghynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor. Mae'r prosiectau yn cael eu nodi fel blaenoriaethau gan adrannau gwasanaeth ac yn cael eu trafod a'u cytuno yn gorfforaethol mewn gweithdai cyfalaf er mwyn blaenoriaethu. Mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a'r Cynllun Rheoli Asedau hwn wedi'u halinio'n agos. Isod ceir darn o Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor sy'n amlinellu'r Rhaglen Gyfalaf ac yn helpu i ariannu'r prosiectau mawr canlynol:

Description	2025/26 £'000	2026/27 £'000	2027/28 £'000	2028/29 £'000	Total £'000
Capital Expenditure					
Education	17,930	6,646	2,219	12,823	39,618
Physical Regeneration	900	900	900	900	3,600
Transport Infrastructure	5,497	5,388	4,988	4,988	20,861
Land and Buildings	2,056	450	450	450	3,406
Miscellaneous	2,155	1,897	1,897	1,897	7,846
Expenditure funded by Interest Free Loans	1,293				1,293
Total	29,831	15,281	10,454	21,058	76,624
Financed By					
Borrowing	27,397	12,847	8,020	18,624	66,888
Capital Grants	1,934	1,934	1,934	1,934	7,736
Capital Receipts	500	500	500	500	2,000
Total	29,831	15,281	10,454	21,058	76,624

*mae'r Rhaglen Gyfalaf a ddangosir yn y tabl uchod yn eithrio prosiectau a ariennir gan grant

Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Mae'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy (a elwid gynt yn rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif) yn flaenoriaeth strategol hanfodol i helpu'r awdurdod lleol i gyflawni ei amcanion a nodir yn y Strategaeth Codi Dyheadau Codi Safonau (RARS), yn benodol; datblygu'r amgylchedd ar gyfer dysgu a sicrhau bod amgylcheddau addysgu a dysgu priodol, o ansawdd uchel ar gael, sy'n darparu digon o leoedd ysgol i bob plentyn a pherson ifanc.

Band A 2014-2019

Cwblhawyd gwaith adnewyddu mawr yn ysgol uwchradd Afon Taf a oedd gwerth tua £12 miliwn o dan Fand A a chyflawnwyd y gwaith o drosglwyddo a chwblhau'r prosiect ym mis Awst 2017.

Cwblhawyd ysgol newydd Ysgol Y Graig gwerth tua £7 miliwn fel prosiect Band A olaf yr

awdurdod a throsglwyddwyd a chwblhawyd y prosiect ym mis Medi 2021. Roedd hwn yn cynnwys cyd-leoli plant a oedd o oed cyn-ysgol Dechrau'n Deg i Blant Bach Trefechan o fewn yr ysgol newydd a gafodd ei sicrhau gan gyllid grant cyfalaf Cynnig Gofal Plant Blynyddoedd Cynnar Llywodraeth Cymru.

Band B 2019-2026

Cymeradwywyd y prosiectau canlynol i'w cynnwys yn rhaglen Band B Ysgolion 21ain Ganrif y Cyngor ym mis Ebrill 2019.

- Pen y Dre 11-16 Prosiect adnewyddu mawr ysgol uwchradd
- 3-16 VA Ysgol Gatholig Prosiect Adeiladu Newydd
- Ysgol Gynradd Goetre 3-11 Prosiect Adeiladu Newydd

Rhaglen Amlinelliad Strategol 2024-2033

Ym mis Ionawr 2022, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Rhaglen Band B Ysgolion yr Unfed Ganrof ar Hugain wedi ei ail-frandio'n Raglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, gyda'r tri chyn brosiect Band B i'w cwblhau yn 2026, gan drosglwyddo i'r rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy.

Yn dilyn hwn, ym mis Mawrth 2023, cymeradwyodd y Cyngor brosiect i adnewyddu hen adeilad y ganolfan ieuenctid yn Afon Taf er mwyn darparu ystafelloedd dosbarth ychwanegol yn yr ysgol a phrosiect adeiladu newydd ar gyfer Ysgol Arbennig Greenfields, i'w gynnwys fel rhan o'r Rhaglen Amlinelliad Strategol gwerth £201 miliwn wedi'i diweddaru.

Ym mis Awst 2024 cymeradwywyd Rhaglen Dreigl Amlinelliad Strategol 9 mlynedd 2024-2033 gan Llywodraeth Cymru, gan gynnwys yr hen brosiectau Band B a'r prosiectau ychwanegol ar gyfer Afon Taf, sydd i'w cwblhau erbyn Medi 2026 ac Ysgol Arbennig Greenfields, sydd i'w cwblhau erbyn Medi 2029. Ystyriwyd prosiectau posibl y tu hwnt i'r amserlen hon yn brosiectau yn yr arfaeth i'w harchwilio yn y blynyddoedd sydd ar ddod, gyda chymeradwyaethau perthnasol y Cyngor a Llywodraeth Cymru i'w ceisio ochr yn ochr â'r broses achos busnes ac adolygiadau'r Cynllun Ariannol Tymor Canolog.

Ym mis Mehefin/Gorffennaf 2025, cymeradwyodd Llywodraeth Cymru a'r Cyngor ddiweddariad i'r Rhaglen Dreigl Amlinelliad Strategol i gynnwys prosiect ysgol gynradd Cyfrwng Gymraeg ychwanegol ym mlynnyddoedd 4-6 o'r Rhaglen ar gyfer Ysgol Egin Cyfrwng Gymraeg newydd. Darparwyd cymeradwyaethau hefyd ar gyfer cyllid ychwanegol ar gyfer prosiectau Pen y Dre a'r Bendigaidd Carlo Acutis i ddelio â phwysau ar y safle.

Mae'r prosiectau cymeradwy a gynhwysir fel rhan o'r Rhaglen Dreigl Amlinelliad Strategol ar wahanol gamau adeiladu neu yn y cyfnod cyn-adeilady o ddatblygu'r cynlluniau dylunio, fel y nodir isod.

Yn Awst 2022, cychwynnodd cam un o'r gwaith ar **prosiect adnewyddu mawr Ysgol Uwchradd Pen y Dre**, yr ysgol gyntaf yng Nghymru i'w hadnewyddu ar ffurf Garbon Sero Net. Cwblhawyd gwaith Cam 1 a 2 ym mis Ionawr 2024 a Mai 2025 yn y drefn honno, gyda thrydydd cam – sef cam olaf y prosiect - wedi'i drefnu i'w gwblhau erbyn Hydref 2026.

Dechreuodd y gwaith ar brosiect ysgol **3-16 y Bendigaidd Carlo Acutis newydd** ar y safle

yn Haf 2023 ac roedd yr holl ddisgyblion oedran uwchradd wedi'u lleoli ar safle Cam 1 isaf Campws yr Esgob Hedley o fis Medi 2023 ymlaen i ganiatáu i'r gwaith yng Ngham 2 uchaf ddiwydd. Disgwylir i brif gam y prosiect hwn gael ei gwblhau erbyn mis Medi 2026, pan fydd yr holl ddisgyblion o'r pedwar safle presennol (yr Esgob Hedley, Sant Aloysius, Sant Illtud a'r Santes Fair) wedi'u lleoli yn yr ysgol newydd ar safle uchaf Cam 2 Campws presennol yr Esgob Hedley. Disgwylir i'r gwaith sy'n weddill i safle Cam 1 i greu cyfleusterau chwaraeon a maes parcio ar gyfer yr ysgol gael ei gwblhau erbyn mis Medi 2027.

Dechreuodd prosiect Ysgol **Gynradd Goetre** ar safle Lôn Goitre ddiwedd Haf 2024. Disgwylir i'r prosiect hwn, sy'n cynnwys cyd-leoli darpariaeth gofal plant blynyddoedd cynnar a chynlluniau i ddatblygu cyfleusterau cymunedol fel llyfrgell, gardd a chegin gymunedol, gael ei gwblhau erbyn Haf 2026.

Bydd gwaith i gynyddu capasiti yn ysgol **uwchradd Afon Taf** i ateb y galw am leoedd i ddisgyblion yn cael ei wneud i adnewyddu hen adeilad y ganolfan ieuencid ar y safle, gan greu pedair ystafell ddosbarth ychwanegol. Mae'r prosiect hwn ar hyn o bryd yn y cam datblygu dylunio ac mae disgwyl iddo gael ei gwblhau yn barod ar gyfer Medi 2026.

Cynigir cwblhau'r prosiect newydd i ddatblygu **ysgol arbennig Maes Glas** pwrpasol ar safle Project Heartlands erbyn Medi 2029. Mae ardal o faint addas wedi'i nodi ar lwyfandir isaf safle Project Heartlands, gan gynnwys, datblygu'r adeilad treftadaeth ar y safle lle bydd yr ysgol wedi'i lleoli. Bydd astudiaethau dichonoldeb yn cael eu cynnal ar safle newydd arfaethedig yr ysgol yn 2025 a fydd yn llywio'r broses ddylunio, ac ar ôl cwblhau'r rhain bydd ymgynghoriad statudol ar drefn ysgolion yn cael ei gynnal fel rhan o'r prosesau achos busnes sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru.

Addysg Cyfrwng Cymraeg

Mae'r Grant Cyfalaf Addysg Cyfrwng Cymraeg yn ffrwd ariannu strategol allweddol a ddarperir gan Lywodraeth Cymru i dargedu twf yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Gymraeg ledled Cymru yn unol ag uchelgeisiau Cymraeg 2050.

Mae'r awdurdod lleol wedi llwyddo i gynnig am arian cyfalaf Llywodraeth Cymru i gyflawni'r prosiect canlynol yn **Ysgol Rhyd Y Grug**; ail-gyfluniad mewnol i ddarparu lleoedd disgyblion ychwanegol i greu ysgol 1.5 dosbarth, lleoedd cyn-feithrin p/t ychwanegol, Canolfan Adnoddau Dysgu arbenigol ar gyfer disgyblion cyfrwng Gymraeg, ystafell gymunedol bwrpasol, a chydleoli lleoliad gofal plant Cylch Meithrin cyfrwng Gymraeg ar safle'r ysgol. Disgwylir i gontractwyr gael eu penodi i ddechrau ar y safle ar gyfer y prosiect hwn yn Haf 2025 i'w gwblhau erbyn Gwanwyn / Haf 2026. Yn y tymor hwy mae dyheadau i ddatblygu darpariaeth mynediad dau ddosbarth yn yr ysgol yn unol â'r uchelgeisiau sydd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol Addysg Gymraeg y Cyngor 2022-2032.

Mae arian cyfalaf Llywodraeth Cymru hefyd wedi'i sicrhau i adnewyddu'n rhannol un o adeiladau'r ysgol gynradd sydd wedi'u gwagio fel rhan o'r rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu, i'w ail-bwrpasu fel safle dros dro ar gyfer **egin ysgol gynradd yng** ngogledd y fwrdeistref sirol. Fel rhan o'r prosiect hwn, er mwyn dechrau twf yr ysgol newydd hon, defnyddiodd yr awdurdod arian cyfalaf mewnol i ailbwrpasu hen adeilad Meithrinfa'r Gurnos i ddod yn 'Safle'r Gurnos', gan ddarparu Cylch Meithrin ar gyfer gofal plant cyfrwng Gymraeg o fis Ionawr 2023 a darpariaeth addysg feithrin rhan-amser fel darpariaeth lloeren i Ysgol Santes Tudful, o fis Ebrill 2023 ymlaen.

Yn dilyn astudiaeth ddichonoldeb i'r lleoliad mwyaf priodol ar gyfer darpariaeth barhaol yr

ysgol newydd cyfrwng Cymraeg sy'n gweithredu ar hyn o bryd o Safle'r Gurnos, nodwyd y byddai stoc adeiladau presennol yr Awdurdod Lleol yn darparu opsiynau tymor byr a chanolig yn unig ar gyfer lleoliad yr egin ysgol newydd cyfrwng Gymraeg. Roedd y dichonoldeb yn archwilio adnewyddu adeiladau presennol yn ogystal â dymchwel adeiladau presennol ac ailwrpasu'r safleoedd hynny ar gyfer opsiynau adeiladu newydd.

Daeth yr astudiaeth ddichonoldeb i'r casgliad mai'r ateb hirdymor a ffefrir yw creu ysgol gynradd newydd ar safle presennol Ysgol Gynradd Goetre erbyn Medi 2032. Fel ateb dros dro gall disgyblion aros ar safle Safle'r Gurnos tan haf 2027, ac o fis Medi 2027 byddant yn cael eu hadleoli i hen safle ysgol gynradd Sant Aloysius ar ôl cwblhau gwaith adnewyddu gwerth £3M a ariennir drwy Grantiau Cyfalaf WM.

Fel y nodwyd uchod, mae'r ysgol gynradd vyfrwng Gymraeg newydd wedi'i chymeradwyo gan y Cyngor fel rhan o Raglen Dreigl y Rhaglen Amlinelliad Strategol Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu.

Mae astudiaeth ddichonoldeb i **ddarpariaeth uwchradd cyfrwng Gymraeg** yn mynd rhagddi a sefydlwyd gweithgor rhanbarthol gan Lywodraeth Cymru yn dilyn cyflwyniadau'r Rhaglen Amlinelliad Strategol yn 2024 i ddeall yn well y gofynion ar gyfer darpariaeth uwchradd Cyfrwng Gymraeg yn y rhanbarth yn y tymor byr, canolig a hir. Mae trafodaethau gyda Rhondda Cynon Taf ac Awdurdodau Lleol eraill yn parhau er mwyn asesu opsiynau hyfyw ar gyfer sicrhau digon o leoedd ysgol uwchradd Cyfrwng Gymraeg i ddisgyblion Merthyr dros y tymor hir, boed hynny ym Merthyr neu y tu allan i'r sir fel sy'n digwydd ar hyn o bryd. Rhagwelir y bydd angen i'r Cyngor sicrhau cynydd yn y lleoedd ysgol uwchradd sydd ar gael yn y deng i bymtheg mlynedd nesaf, a nod y gweithgor yw cytuno ar restr fer o opsiynau ymarferol y gellir eu datblygu ymhellach cyn cytuno ar yr opsiwn a ffefrir. Mae gan hwn oblygiadau posibl i Gynllun Rheoli Asedau'r Cyngor rhwng nawr a 2036.

Cynllunio Lleoedd Ysgol

Mae cynlluniau ar waith i gynyddu niferoedd yn **ysgol uwchradd Afon Taf** o fis Medi 2026 fel rhan o'r rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu a nodwyd uchod a fydd yn darparu digon o leoedd ysgol dros y tymor canolig i'r tymor hir.

Mae disgwyl i'r gwaith i gyd-leoli'r **Uned Cyfeirio Disgyblion (PRU)** Cyfnod Allweddol 3 a 4 ar safle Tŷ Dysgu Dowlais, gan greu PRU 3-16 i gyd, fynd rhagddo erbyn Haf 2025.

Mae nifer y disgyblion yn **Ysgol Arbennig Greenfields** yn parhau i gynyddu ac agorodd darpariaeth ôl-16 lloeren newydd yn Nhŷ Homfray ym mis Medi 2024 gyda dwy ystafell ddosbarth arall y gellir ei ddatgymalu ar brif safle'r ysgol o fis Medi 2025 ymlaen. Mae opsiynau pellach i sicrhau digon o lety nes bod yr ysgol newydd yn barod ym mis Medi 2029 yn cael eu harchwilio.

Nod strategaeth Addysg Feithrin y Cyngor yw darparu addysg feithrin ran-amser i bob plentyn tair oed ac addysg feithrin llawn amser i bob plentyn pedair oed. Er mwyn cyflawni'r nod strategol hwn a sicrhau tegwch yn y ddarpariaeth ar draws y Fwrdeistref Sirol, cwblhawyd estyniad dosbarth meithrin yn **Ysgol Gynradd Caedraw** ym mis Gorffennaf 2023, gyda darpariaethh Cyfrwng Gymraeg ychwanegol wedi'i sicrhau yn yr **egin ysgol Cyfrwng Gymraeg** o fis Ebrill 2023, ac yn **Ysgol Rhyd y Grug** o fis Medi 2026.

Mae darpariaeth y Ganolfan Adnoddau Dysgu Ychwanegol ar gyfer disgyblion ar y Sbectrwm Awtistiaeth wedi'i darparu yn Ysgol Gynradd Dowlais ac Ysgol Uwchradd Cyfarthfa o fis Medi 2023, i ddechrau fel peilot, cyn sefydlu'r darpariaethau hyn yn ffurfiol o fis Ebrill 2025. Mae gwaith cyfalaf a ariennir gan grant cyfalaf Anghenion Dysgu Ychwanegol Llywodraeth Cymru wedi digwydd i ail-ffurfweddu manau mewnol yn yr ysgolion hyn er mwyn sicrhau bod safle sy'n addas i'r diben yn cael ei ddarparu, gan ateb anghenion y disgyblion.

Mae adolygiad o'r lleoedd ysgol a ddarperir dros y tymor canolig i'r tymor hir yn mynd rhagddo gyda'r nod o werthuso a oes digon o leoedd i fodloni'r galw ar draws pob sector, a nodi atebion i unrhyw faterion o ormodedd neu ddigonolrwydd. Bydd hwn yn parhau i lywio'r Cynllun Rheoli Asedau a rhaglen gyfalaf y Cyngor lle bo angen.

Darpariaeth gofal plant ar y cyd

Mae nifer o brosiectau i gyd-leoli lleoliadau gofal plant blynyddoedd cynnar ar safleoedd ysgolion wedi'u cwblhau gan ddefnyddio grantiau Cyfalaf Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru.

Mae'r rhain yn cynnwys cyd-leoli: Plant Bach Trefechan yn Ysgol Gynradd Y Graig (Hydref 2021); Plant oed cyn-ysgol Bedlinog yn Ysgol Gynradd Gymunedol Bedlinog (Gwanwyn 2022), ac ysgol gynradd Dwylo Bach ar yr un safle ag Ysgol Gynradd Dowlais (Gwanwyn 2023).

Mae'r lleoliad gofal plant Cylch Meithrin yn hen ysgol feithrin y Gurnos hefyd wedi'i gydleoli â'r ddarpariaeth yr egin ysgol feithrin ar Safle'r Gurnos, Ysgol Santes Tudful (Gwanwyn 2023).

Mae grantiau Cyfalaf Gofal Plant a Blynyddoedd Cynnar Llywodraeth Cymru hefyd wedi'u cymeradwyo, i gefnogi'r gwaith o gydleoli lleoliadau gofal plant blynyddoedd cynnar yn Ysgol Gynradd Goetre a'r Cylch Meithrin yn Ysgol Rhyd y Grug, erbyn Gwanwyn/Haf 2026, a nodir yn yr adrannau uchod, a hefyd ar gyfer lleoliad gofal plant Cylch Meithrin i gael ei gydleoli yn Ysgol Santes Tudful erbyn Gwanwyn 2026.

Ysgolion Bro

Dyrannodd Llywodraeth Cymru gyllid grant i'r Cyngor ar gyfer prosiectau Ysgolion Bro yn 2022/23 ac yn dilyn proses geisio, dyfarnwyd arian i wyth ysgol ar gyfer prosiectau i'w cwblhau erbyn Haf 2023.

Roedd y prosiectau hyn yn cynnwys tair ystafell gymunedol bwrpasol, siop goffi gymunedol a chyfraniad tuag at fws mini cymunedol, Bocs Bwyd Mawr gyda siop/canolfan gymunedol ychwanegol, llifoleuadau newydd, Ardal Gemau Aml-ddefnydd wedi'i adnewyddu gyda llifoleuadau newydd ac adnewyddu cwrt tenis.

Sicrhodd yr awdurdod hefyd gyllid ar gyfer chwe phrosiect CFS rhwng 23/24 a 24/25. Roedd hyn yn cynnwys prosiectau cymunedol ar gyfer Ysgol Gynradd Goetre ac Ysgol Rhyd y Grug fel rhan o'r prosiectau mwy a nodwyd uchod. Roedd y prosiectau ychwanegol hyn hefyd yn cynnwys ystafell gymunedol bwrpasol arall, dau Ardal Gemau Aml-ddefnydd newydd, ardal awyr agored wedi'i gorchuddio â chanopi a llwybr trimio cymunedol.

Mae cyllid ar gyfer prosiectau cyfalaf CFS ychwanegol wedi'i gymeradwyo gan LIC ym mis Gorffennaf 2025 i greu canolfan amlasiantaeth yn Ysgol Gynradd Dowlais ac ystafelloedd cymunedol yn Ysgol Gymunedol Abercanaid ac Ysgol Gynradd Troedyrhiw. Rhagwelir y

bydd y gwaith hwn yn cael ei gwblhau yn Hydref 2026.

Gwaith Hygyrchedd, Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae gwaith addasu yn cael ei flaenoriaethu ar gyfer ysgolion y mae'n ofynnol iddynt ddarparu gwell hygyrchedd i ddisgyblion ag anghenion symudedd. Mae'r gwaith hwn yn angenrheidiol er mwyn i ddisgyblion allu cael mynediad at le ysgol priodol yn y brif ffrwd ac yn cynnwys; lifftiau, rampiau allanol a mewnol, drysau lledu, toiledau hygyrch, cawod/ystafell newid DDA, a gwaith addasu ar gyfer disgyblion â nam ar eu golwg. Mae blaengynllunio'r rhaglen yn cynnwys cydweithio â gwasanaethau Therapi Galwedigaeth ym maes lechyd i gytuno ar flaenoriaethau gan gynnwys diogelu adeiladau ysgol yn y dyfodol lle bo'n bosibl. Fel rhan o'r Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol Addysg, mae cynllun pum mlynedd ar gyfer gwaith hygyrchedd yn cael ei greu i sicrhau bod gwaith yn cael ei gwblhau i ddiwallu anghenion rhagamcanedig disgyblion wrth iddynt fynd trwy'r system addysg yn ogystal â safleoedd diogelu'r dyfodol lle bo hynny'n bosibl.

Rhaglen Arolwg Cyflwr

Mae rhaglen arolwg cyflwr cynhwysfawr a chyfannol wedi'i chynnal ar gyfer pob ysgol ac adeilad addysg dros 3 blynedd ariannol rhwng 2021 a 2024. Ymgwymerwyd â'r rhain fel rhan o'r rhaglen gorfforaethol dreigl 5 mlynedd ehangach ar draws holl adeiladau awdurdodau lleol 2021-2026. Mae'r arolygon o ysgolion / adeiladau addysg yn gofyn am asesiad o addasrwydd ar gyfer dysgu mewn perthynas â'r adeilad a'r amgylchedd cyfagos yn ogystal ag asesu cyflwr yr eiddo.

16

Cytunwyd ar flaenoriaethu'r adeiladau o fewn y rhaglen yn seiliedig ar asesiad o flaenoriaethau strategol o fewn y portffolio Dysgu yn ogystal ag adlewyrchu adeiladau gydag arolygon yn hwyr.

Mae'r rhaglen arolwg cyflwr yn hanfodol i lywio strategaeth gynnal a chadw barhaus ar gyfer adeiladau ysgol a buddsoddiad cyfalaf yn y dyfodol o ran cynnal a chadw dros y tymor canolig a'r tymor hir, gan gynnwys defnyddio grant Llywodraeth Cymru lle bo hynny'n briodol.

Mae rhaglen flynyddol o gynnal a chadw cyfalaf mewn ysgolion wedi'i datblygu gan ddefnyddio cyllid grant cyfalaf Llywodraeth Cymru i sicrhau bod gwaith blaenoriaeth yn cael ei ymdrin ac mae gwaith pellach yn mynd rhagddo i ddatblygu rhaglen cynnal a chadw cyfalaf 5 mlynedd dangosol ar gyfer ysgolion yn amodol ar argaeledd cyllid cyfalaf dros y cyfnod hwn.

Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel

Wrth i'r swm o garbon deuocsid y mae cymdeithas ddynol wedi'i allyrru i atmosffer y ddaear wedi cynyddu, gwelwyd hefyd gynnydd yn nymheredd byd-eang. Heb leihad mewn allyriadau CO2 bydd y ddaear yn troi'n gynhesach a chynhesach. Mae'r cynnydd hwn yn y tymheredd byd-eang yn achosi i'n hinsawdd a'n planed newid. Mae'r newidiadau hyn i'n hinsawdd yn cynnwys: hafau poethach sychach, gaeafau cynhesach gwlypach, digwyddiadau tywydd mwy eithafol a chynnydd yn lefel y môr. Mae hwn yn achosi: mwy o sychder a than gwyllt, stormydd cryfach, mwy o donnau gwres, llifogydd, cwrelau wedi'u difrodi, llai o eira a rhew, toddi rhew parhaol, newidiadau mewn cylchoedd bywyd planhigion a newidiadau i fudo anifeiliaid a chylchoedd bywyd.

Mae gan Lywodraeth Cymru uchelgais i'r sector cyhoeddus fod yn garbon niwtral erbyn 2030 mewn ymateb i newid yn yr hinsawdd.

Mae effeithiau newid yn yr hinsawdd eisoes yn siapio ein bywydau. Wrth i nwyon tŷ gwydr gynyddu, mae Merthyr Tudful wedi profi holl symptomau allweddol newid yn yr hinsawdd a wnaed gan ddyn, gan gynnwys patrymau tywydd afreolaidd, llygredd aer, tonnau gwres a newidiadau mewn bioamrywiaeth.

Mae hyn hefyd wedi dod â chostau economaidd a chymdeithasol cysylltiedig gan fod busnesau a thrigolion wedi cael trafferth gyda materion fel difrod llifogydd ac ymyrraeth i'w bywydau bob dydd.

Bydd Cyngor Merthyr Tudful yn cefnogi'r uchelgais hon drwy gynnal nifer o fentrau a phrosiectau datgarboneiddio sy'n lleihau Allyriadau Carbon ei weithrediadau a'u heffeithiau ar Newid yn yr Hinsawdd.

Rydyn ni eisoes wedi dechrau'r daith. Mae llawer o fentrau datgarboneiddio eisoes ar y gweill megis:

- Gwella effeithlonrwydd ynni ein hadeiladau.
- Cynyddu faint o ynni adnewyddadwy sy'n cael ei gynhyrchu ar y safle
- Treialu defnyddio cerbydau trydan a gosod goleuadau stryd ynni-effeithlon newydd.
- Hyfforddi staff a gwella ymwybyddiaeth o Leihau Carbon o fewn Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Er mwyn cyflawni ein nod Carbon Sero Net, mae angen i'r Cyngor leihau faint o garbon y mae'n ei allyrru a chynyddu faint o garbon y mae'n ei amsugno, ac mae gan ein portffolio eiddo gyfraniad mawr i'w wneud i'r ddau nod hyn, o ystyried bod allyriadau o'n hadeiladau ar hyn o bryd yn cynrychioli cyfran fawr o gyfanswm allyriadau'r cyngor (ac eithrio'r gadwyn gyflenwi), a bydd angen mwy o dir i wrthbwysu'r carbon yr ydym yn dal i ddisgwyl ei allyrru erbyn ein dyddiad targed 2030. Yn yr un modd, bydd eiddo yn chwarae rhan sylfaenol wrth helpu i gyflawni ein nodau carbon, gan y bydd angen i ni adfer a newid sut rydym yn rheoli'r tir yr ydym yn berchen arno ar hyn o bryd.

Mae'r Cynllun Gweithredu Rheoli Asedau hefyd yn cynnwys:

- 1) Ymgymryd â rhaglen dreigl o astudiaethau dichonoldeb ar draws ein hystad i nodi cyfleoedd pellach i weithredu technolegau carbon isel (h.y. pypmiau gwres, solar ffotofoltäig)
- 2) Dylunio ac adeiladu pob adeilad newydd i weithredu'n garbon isel
- 3) Trosi adeiladau i atebion gwres carbon isel fel pypmiau gwres daear ac aer

Adfywio Canol Tref Merthyr

Bydd Cynllun Creu Lleoedd Canol Tref Merthyr Tudful yn parhau i adeiladu ar gyflawni'r prosiect sylweddol a chyson dros y 18 mlynedd diwethaf a bydd yn cefnogi'r Dref i ddo yn fasnachol hyfyw a hunangynhaliol. Yn ogystal â gwneud lleoedd, mae trafndiaeth yn ystyriaeth allweddol o'r cynllun ac mae cyfres o'r prosiectau a nodwyd naill ai'n ymwneud â gwelliannau trafndiaeth neu angen addasiadau i seilwaith trafndiaeth i gael eu gwireddu'n llawn. Mae'r prosiectau Adfywio corfforol a nodwyd i'w datblygu a'u cyflawni yn cynnwys datblygiadau tai marchnad a fforddiadwy, tir i'r de o'r coleg, Ailddatblygu Coleg Merthyr Tudful, YMCA, Safle Ysbyty Sant Tudful, Ysbyty Cyffredinol, Synagog, Neuadd y Glowyr, Theatr Frenhinol a datblygiadau menter pellach sy'n adeiladu ar lwyddiant Howfields, 121 a 143b (Cocos).

Mae'r weledigaeth ar gyfer y Cynllun Creu Lleoedd yn uchelgeisiol ac yn un hirdymor. Mae'n gynllun 15 mlynedd sydd â'r potensial i drawsnewid Merthyr Tudful a'r rôl y mae'n ei chyflawni i Brifddinas-Ranbarth a'r bobl y mae'n eu gwasanaethu. Mae cyflawni dau brosiect yn hanfodol i lwyddiant y Cynllun Creu Lleoedd. Y prosiectau hyn yw'r rhai mwyaf uchelgeisiol o ran effaith a byddent yn trawsnewid Merthyr Tudful a'r rôl y mae'n ei chyflawni ar hyn o bryd yn y Brifddinas-ranbarth. Y prosiectau hyn yw e-ddatblygiad Canolfan Siopa Santes Tudful a'r Orsaf Drenau (Coridor Cyfnewidfa) i wella cysylltedd rhwng bws a rheilffordd. Safle Glebeland oedd y trydydd prosiect sydd bellach wedi'i gwblhau

Lliniaru cerbydau gelyniaethus canol y dref. Bydd y Swyddfa Gartref yn ceisio cyflwyno'r PROTECT DUTY cyn bo hir o ganlyniad i ymosodiadau terfysgol ledled y DU. Bydd y ddeddfwriaeth yn newid er mwyn gwella amddiffyniad a diogelwch mannau cyhoeddus a lleoliadau eraill y mae'r cyhoedd yn eu mynychu ac yng ngoleuni hwn, bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn bwrw ymlaen i adolygu seilwaith Canol Trefi i nodi pa fesurau sydd eu hangen i'w gweithredu. Bydd Merthyr Tudful yn gweithio'n agos gydag asiantaethau partner, gan gynnwys Heddlu De Cymru, a bydd yn adrodd ar yr holl ddatblygiadau i'r Grŵp Diogelwch Parodrwydd Amddiffynnol.

18

Seilwaith Trafndiaeth

Ar ôl cyflwyno Cyfnewidfa Fysiau newydd Merthyr Tudful yn llwyddiannus fel rhan o'r uwchgynllun newydd sy'n dod i'r amlwg ar gyfer canol y dref, mae'r ffocws yn troi at yr orsaf reilffordd a'r cyfle i wella'r cyfleuster porth trafndiaeth allweddol hwn yn gorfforol. Ochr yn ochr â darparu cyfnewidfa mor ddi-dor â phosibl rhwng dulliau trafndiaeth, mae'r posibilrwydd o wella'r cysylltiad rhwng yr orsaf reilffordd a'r Stryd Fawr yn un o amcanion hygyrchedd strategol allweddol y Cyngor.

I'r perwyl hwn, caffaelwyd tri eiddo adfeiliedig yn y Stryd Fawr isaf yn 2024 gyda'r bwriad o'u dymchwel i greu coridor datblygu ar gyfer cyflwyno maes cyhoeddus newydd, cyswllt cyfnewidfa i gerddwyr rhwng yr orsaf reilffordd, canol y dref a'r gyfnewidfa fysiau. Bydd y cynllun dymchwel wedi'i gwblhau erbyn diwedd Haf 2025 ac mae'r cynllun newydd wedi cael caniatâd cynllunio a gobeithio y bydd yn cael ei gyflwyno o ddiwedd 2025, yn amodol ar gyllid.

Mae gwelliannau tebyg yn cael eu datblygu a'u cyflawni ar rwydwaith Teithio Llesol y Cyngor o lwybrau cerdded a beicio. Yn seiliedig ar y Map Rhwydwaith Integredig cymeradwy ar gyfer Merthyr Tudful, mae datblygu a chyflenwi seilwaith Teithio Llesol newydd yn parhau i ddefnyddio cyllid gan Lywodraeth Cymru.

Deuoli'r A465 – Gorchymyn Prynu Gorfodol

Mae Deuoli'r A465 yn gynllun gwella ffyrdd a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac a gynhaliwyd gan Gyfoedd y Dyfodol drwy Orchymyn Prynu Gorfodol. Cymerodd Gyfoedd y Dyfodol feddiannaeth o wahanol rannau o dir rhwng Dowlais Top a Hirwaun ac maent wedi cwblhau'r gwelliannau i'r ffordd yn ddiweddar gyda'r darn llawn o'r ffordd wedi'i huwchraddio a bellach ar agor i draffig. Mae'r gwaith yn parhau o adfer ardaloedd o'r tir sy'n rhedeg ar hyd y ffordd, ac a darfwynt ar ynt o ganlyniad i'r gwaith o wella'r hewl.

Mae'r Cyngor wedi penodi asiant tir i gynnal trafodaethau ar gyfer yr holl faterion iawndal ar ran y Cyngor a bydd y rhain yn cynnwys cymryd tir, gwahanu, aflonyddwch, anwyldeb niweidiol ac ardaloedd trwyddedu. Bydd holl gostau hyn yn cael eu talu gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Cyngor wedi derbyn taliad ymlaen llaw o iawndal o 90% yn seiliedig ar werthoedd Llywodraeth Cymru a bydd ein hasiantau tir nawr yn delio â chytuno ar y ffigur iawndal terfynol cyn y gall trosglwyddiadau tir gwblhau.

Mae nifer o ymgymerwyr statudol wedi gorfod dargyfeirio offer o ganlyniad i'r cynllun ac rydym wedi gweithio gyda nhw i nodi llwybrau amgen. Bu ardaloedd ychwanegol o dir y tu allan i'r ardal GPG yr oedd Gyfoedd y Dyfodol eu hangen ar gyfer cyfansoddion dros dro ac fe wnaeth asiant tir y Cyngor ymdrin â'r rhain wrth iddynt godi.

Er y credwyd y byddai cyfreithwyr allanol yn cael eu penodi i weithredu ar ran y Cyngor, mae hyn bellach wedi'i adolygu ac mae cyfreithiwr mewnol y Cyngor wedi cynghori y bydd mewn sefyllfa i ddelio â'r trosglwyddiadau tir sydd eu hangen fel rhan o'r GPG.

Uwchgynllun Cyfarthfa

Mae Cynllun Cyfarthfa yn ddogfen strategol 20 mlynedd a fydd yn datgelu pwysigrwydd byd-eang gorffennol diwydiannol Merthyr Tudful ac yn gweithio mewn cytgod â'i amgylchedd naturiol i drawsnewid ardal Treftadaeth Cyfarthfa. Mae'r Cynllun yn ganlyniad i ymgynghoriad helaeth a'r gwaith o ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid allweddol ym Merthyr Tudful a gynhaliwyd dros gyfnod o 5 mis. Arweiniodd hwn at greu tair thema strategol sydd wedi trosi i fwy na 70 o brosiectau gwahanol - hanes a threftadaeth, amgylchedd naturiol a chreadigrwydd cyfoes. Bydd parc 100 hectar, a ffurfiwyd o amgylch yr afonydd y Cymer, y Taf a'r Taf Fechan, yn ehangu ar y 65 hectar presennol i greu 'Parc Cyfarthfa Fwyaf' a bydd yn cwmpasu rhai o'r asedau treftadaeth pwysicaf gan gynnwys Castell Cyfarthfa, Gwaith Hearn a Fferneisi Cyfarthfa, Pont-y-Cafnau a Fferm Pandy. Mae'r Cynllun yn blaenoriaethu prosiectau sy'n ganolog i'w ethos a'i uniondeb ('rhaid ei wneud'), y rhai sy'n cael eu hargymell yn gryf er mwyn i'r Cynllun gyrraedd ei lawn botensial ('dylem ei wneud') a phrosiectau a awgrymir i wella a gwneud y gorau o'r Cynllun ('gallem ei wneud'). Mae hwn yn gynllun holistaidd, meddylgar, wedi'i gynllunio i gyflawni newid trawsnewidiol dros amserlen o ugain mlynedd. Mae ei fanteision yn real ac yn ddiriaethol ac yn y pen draw yn ddangosadwy. Gellir mynd i'r afael â'r effaith economaidd debygol o

ddau safbwynt. Effaith economaidd fwy traddodiadol, dan arweiniad twristiaeth a gyrru ymwelwyr a thrwy adeiladu prosiectau cyfalaf amrywiol sy'n creu swyddi a chynyddu gwariant.

Mae gwaith wedi bod yn parhau mewn perthynas ag ailddatblygu Castell Cyfarthfa yn y dyfodol gyda gwaith brys yn cael ei wneud dros y tair blynedd diwethaf i atal dŵr rhag mynd i mewn. Yn 2025, cadarnhawyd y bydd Llywodraeth Cymru - drwy ei gwasanaeth amgylchedd hanesyddol Cadw - a Chyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cyfrannu £2.25 miliwn yr un, i fynd i'r afael â'r dirywiad i ran hynaf Castell Cyfarthfa (hen Ochr y Plasty) yn ogystal â gwarchod ac ailagor pont Pont-y-Cafnau, sydd wedi'i lleoli i'r de o safle ehangach Cyfarthfa - y bont reilffordd haearn hynaf yn y byd yn ôl y sôn. Mae gwaith hefyd yn mynd rhagddo mewn perthynas â defnydd hirdymor, cynaliadwy o'r Castell yn y dyfodol ar y cyd â Sefydliad Cyfarthfa.

Adfywio Taf Bargoed

Cyflwynwyd amrywiaeth o raglenni rhwng 2006 a 2015 gan gynnwys Prosiect Dulliau a Phorth Bedlinog, Dadeni'r Cymoedd – Rhaglen Adfywio Taf Bargoed, Cynllun Adnewyddu Cymdogaeth Trelewis a Bedlinog, Cyfleusterau a Gwelliannau Amgylcheddol Parc Taf Bargoed a Chanolfan Rock UK. Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi nodi bod angen creu cynllun gweithredu newydd a fyddai'n helpu i lunio ardal Taf Bargoed yn le y mae pobl eisiau byw, gweithio, buddsoddi ac ymweld a galluogi trigolion a busnesau i gyflawni eu potensial. Mae'r cynllun hwn yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd ar y cyd â Phartneriaeth Adfywio Taf Bargoed a mae prosiectau'n cael eu nodi i'w cyflawni.

Datblygu Canolfan Addysg Gymunedol

Datblygwyd prosiect y Ganolfan Addysg Gymunedol er mwyn diwallu anghenion llety pobl ifanc 16-24 oed, sy'n adnabyddus i'r gwasanaethau cymdeithasol a/neu sydd wedi bod yn y system ofal/Plant sy'n derbyn gofal, ym Merthyr Tudful, gan gysylltu â thimau cyflogadwyedd sy'n cynnig hyfforddiant a chymorth cyflogaeth ac adnewyddu adeilad sy'n eiddo i'r cyngor ac sydd angen ei ddiweddarau er mwyn gallu darparu 5 uned o lety hunangynhwysol un gwely. Byddai'r llety hwn ar gyfer y cyfnodau ar ôl gadael gofal maeth neu lety gofal preswyl rhianta corfforaethol a byddai'n cynnig cymorth sy'n gysylltiedig â thai 24/7, gyda darparwr cymorth wedi'i leoli'n barhaol ar y safle. Mae'r prosiect arloesol hwn yn torri ar draws ystod o feysydd gwasanaeth i greu prosiect arloesol i sefydlu ein pobl ifanc sydd eisoes dan anfantais ar gyfer dyfodol disglair a chynaliadwy trwy ddarparu llety a chefnogaeth i fyw'n annibynnol, tra'n rhoi mynediad iddynt i hyfforddiant a chymorth cyflogadwyedd iddynt gyrraedd a rhagori ar eu dyheadau ar gyfer y dyfodol.

Mae'r defnydd o adeilad y Ganolfan Addysg Gymunedol yn y Gurnos yn chwarae rôl allweddol wrth gefnogi hyfforddiant mynediad ieuencid ac oedolion di-waith gyda'r nod o gynyddu eu mynediad at gyfleoedd cyflogaeth. Ar hyn o bryd mae'r safle yn cynnwys 4 adeilad, sy'n cynnig ystod o hyfforddiant galwedigaethol, lle gall dysgu drwy brofiad ddigwydd. Mae gweithdai gwaith coed, gweithdai plymio/metel ac ardaloedd gweithdy arddull adeiladu eraill; uned trin gwallt gydag offer salon gwallt proffesiynol, o dyn crochenwyr a gweithdy cerameg i enwi ond ychydig, ynghyd â llety swyddfa staff a fflatiau presennol nad sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd.

Adnewyddodd y cynllun cyfalaf un adeilad (Bloc 2) yn 5 fflat hunangynhwysol ac ail-leoli gweithdai presennol i'r adeiladau sy'n weddill, gan arwain at fân addasiadau a chaniatáu i ran o'r ganolfan ddysgu aros ar agor i'r bobl ifanc. Y bwriad oedd creu canolfan lety unigryw lle mae gan bobl ifanc fynediad uniongyrchol at lety modern a diogel addas, tra hefyd yn darparu mynediad iddynt at hyfforddiant ar y safle a allai arwain at addysg uwch trwy fynychu eu coleg lleol a/neu gyflogaeth yn y dyfodol. Mae manteision clir o'r dull hwn wrth wella eu hintegreiddiad cymdeithasol mewn ffordd sy'n eu cefnogi i gymryd rhan mewn addysg bellach neu gyflogaeth yn y dyfodol.

Mae'r cynllun bellach yn fyw, cymerodd Cartrefi Cymoedd Merthyr drosodd brydles yr adeilad a chomisiynwyd Adferiad i ddarparu cymorth yn Fflatiau Peny YDre newydd fel Llety a Gefnogir gan Bobl Ifanc, mae'r trigolion a'r gymuned ehangach bellach yn elwa o'r amryw gyfleoedd hyfforddiant yn Hwb Cymunedol Cwmpawd sydd wedi'i ail-frandio.

Glynmill

Mae'r Cyngor wedi caffael y buddiant lesddaliad ar safle Sipsiwn a Theithwyr Glynmill er mwyn sicrhau darpariaeth llety addas i'r gymuned Sipsiwn a thiethwyr. Mae adnoddau mewnlod wedi'u halinio â'r ddarpariaeth hon i gefnogi'r gymuned ac mae cyfleoedd cyllido ychwanegol i barhau i wella'r safle yn cael eu hymchwilio.

Yn Nhachwedd 2020 Llofnododd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tuful brydles newydd ar gyfer Glynmil, a oedd yn cynnwys cyfrifoldeb rheoli llawn. Fel rhan o'r newid hwn, cytunwyd ar reolwr safle newydd a chontract Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) ar gyfer Warden safle byw.

Ers mis Tachwedd 2020 cafwyd newidiadau sylweddol i'r wefan a datgelodd hwn llawer o heriau i Gyngor Bwreidestref Sirol Merthyr tudful. Fel rhan o'r ateb i reoli newid, gwnaeth Cyngor Bwreidestref Sirol Merthyr Tudful gais am rant Cyfalaf Safle Llywodraeth Cymru. Cynhyrchwyd y prosiect mewn camau y gellir eu rheoli. Cafodd cam un y prosiect ei ganiatáu'n llwyddiannus a dechreuodd y gwaith ar y safle ym Mawrth 2021-Mehafin 2021. Ymhlith y gwaith a gwblhawyd oedd y canlynol:

Mesuryddion Trydan/Dŵr SMART Newydd (Blaenoriaeth Uchel, cam un)

24 mesurydd trydan a dŵr SMART newydd wedi'u gosod ym mhob bloc cyfleustodau domestig ar gyfer preswylwyr unigol. Mae'r mesuryddion SMART modern cyfoes yn cynnig trydan a dŵr diogel, gwerth am arian a hawdd eu defnyddio i breswylwyr tra'n cynnig annibyniaeth i breswylwyr ar sut maen nhw'n prynu trydan a dŵr ar gyfer eu cartrefi. Yng ngham 2 byddwn yn edrych ar fwy o adnoddau ynni gwyrdd ar gyfer lleiniau.

Gosod cysylltiadau trydan dwbl (Blaenoriaeth Uchel, cam un)

Gosod cysylltiadau trydan dwbl newydd i ddisodli'r cysylltiadau trydanol sengl a hŷn presennol ar 24 llain i'w defnyddio gan deuluoedd mwy â phlant hŷn.

Adnewyddu'r Neuadd Gymunedol (Blaenoriaeth Uchel, cam un)

Datblygu'r neuadd gymunedol bresennol ar safle Glynmil i sicrhau'r defnydd a'r datblygiad mwyaf posibl o wasanaethau ar y safle i breswylwyr a gofod gwaith safonol i weithwyr Cyngor Bwrdeistref Sirol Glynmil Glynmil. Byddai'r adnewyddiad yn cynnwys.

- Caeadau trydan i ffenestri,
- System drws Intercom,
- System wresogi newydd.

Offer ar gyfer torri manau gwyrdd (cam un)

Offer warden i sicrhau manau chwarae awyr agored rhagorol a gofod cymunedol ac atal fermin.

Mae'r holl waith wedi'i gwblhau i safon uchel ac mae MTCBC wedi penderfynu defnyddio contract rheoli prosiect allanol i gwblhau'r camau nesaf a fydd yn cynnwys gwaith adeiladu helaeth a cheisiadau cynllunio ar gyfer addasiadau manau gwyrdd a ffyrdd.

Mae cyllid Cam 2 a 3 hefyd wedi'i sicrhau drwy Lywodraeth Cymru, Cam 2 yw adnewyddu'n fewnol pob un o'r 24 bloc cyfleustodau, gyda rhywfaint o gyllid ychwanegol i brynu cynhwysydd storio a lloriau newydd a mân waith adnewyddu i'r Ganolfan Gymunedol er mwyn caniatáu i fwy o grwpiau a gweithgareddau gael eu cynnal yn y Ganolfan er budd y teithwyr a'r gymuned ehangach.

Mae gwaith Cam 3 yn dechrau i raddau helaeth ym mis Medi/Hydref 2025 ac mae'n cynnwys ailwynebu'r holl leiniau, ffensys perimedr newydd o amgylch y safle, gatieu plot newydd, teledu cylch cyfyng, paneli solar a mesuryddion trydan newydd. Datblygwyd y gwelliannau hyn trwy ymgynghori â thrigolion i leihau costau ynni, gwella diogelwch ar y safle a gwella cyflwr y safle a fydd yn gwella ansawdd bywyd trigolion yn ogystal â lleihau costau atgyweirio a chynnal a chadw parhaus i'r Awdurdod Lleol.

Safle Hoovers

Yn unol ag amcanion strategaeth Ardal Adfywio Strategol Hoovers y Cyngor, rydym ar hyn o bryd yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru i gynorthwyo i gaffael y safle cyfan er mwyn galluogi ei adfywio a'i ddatblygiad strategol. Cyflwynwyd Uwchgynllun wedi'i ddiweddarau yn ddiweddar ar gyfer caniatâd cynllunio amlinellol gan Walters UK ac ar hyn o bryd mae'n destun yr ymgynghoriad cyhoeddus angenrheidiol.

Mae darparu gorsaf newydd a chyfleuster parcio a theithio strategol fel rhan o'r Uwchgynllun yn parhau i fod yn uchelgais y Cyngor. I'r perwyl hwn, cynhaliwyd WelTAG Cam 1 i nodi'r materion a'r problemau allweddol a gosod amcanion lefel uchel. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer y cyfleuster wedi'i chynnwys yn y cais cynllunio amlinellol a gyflwynwyd yn ddiweddar gan Walters UK.

Cynllun Glan-yr-afon

Prosiect Glan-yr-afon yw'r enw a roddir i'r cynigion ailddatblygu ar gyfer hen safle Pwll Glo Dyffryn Merthyr a dymchwel a chlirio hen dai teras glowyr yn Stryd Taf a Chilgant gerllaw.

Cododd gwreiddiau'r prosiect ar ôl cau pwll glo Merthyr Vale ym 1989 a'r gwaith adfer a wnaed yn y 1990au gan Awdurdod Datblygu Cymru ac fe'i cynigiwyd fel cynllun adfywio

preswyl dan arweiniad 230 o dai newydd, safle ar gyfer ysgol newydd, a chyfleoedd datblygu ategol.

Roedd Cam I yn cynnwys Ysgol Gynradd Gymunedol newydd Ynysowen a agorwyd gan y diweddar Frenhines yn 2012.

Roedd Cam II yn cynnwys amddiffyniad rhag llifogydd, cyfleuster trosglwyddo gwastraff domestig newydd, a ffordd fynediad a phont ffordd newydd dros Afon Taf i gysylltu cymunedau Aberfan a Merthyr Vale. Agorodd y ffordd fynediad newydd i dir datblygu preswyl hefyd, ac mae'r tir hwn wedi'i werthu a'i ddatblygu gan adeiladwr tai rhanbarthol. Cynhwyswyd ardaloedd pellach o dir datblygu yn yr uwchgyntllun gwreiddiol ond yn dilyn mapiau llifogydd diweddar ystyrir nad yw datblygiad yr ardaloedd hyn yn hyfyw.

Roedd Cam III yn cynnwys caffael 124 o dai a fflatiau yn Taf a Crescent Street i'w dymchwel a'u clirio, gyda'r ddwy stryd yn hanesyddol yn dueddol o lifogydd i'r graddau fel bod tai yn yr ardal yn cael eu hystyried yn anniogel ar gyfer preswyl hirdymor. Mae dymchwel yr holl eiddo ac eithrio Neuadd Rechabite wedi'i gwblhau. Mae gwaith asesu hyfywedd pellach yn awgrymu bod y safle hwn yn annhebygol o fod yn hyfyw ar gyfer datblygiad yn y dyfodol.

Cyfleuster gofal ychwanegol

Mae'r prosiect hwn yn gydweithrediad rhwng cydweithwyr Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai i ddatblygu cyfleuster gofal ychwanegol i oedolion, gan gynnwys y rhai ag anableddau. Bydd y model tai cynaliadwy hirdymor hwn yn cefnogi pobl i aros yn annibynnol am gyfnod hirach ac yn atal neu oedi derbyn gofal preswyl.

Bydd y cynllun tai yn cynnwys 60 o fflatiau unigol – cymysgedd o fflatiau un ystafell wely a dwy ystafell wely a fydd yn rhoi cyfle i gefnogi gofal camu i fyny a chamu i lawr a galluogi cyplau i gael eu lletya gyda'i gilydd. Enw'r safle wedi'i adfer yw Georgetown Plateau, ger Parc Iechyd Keir Hardie ac mae'n cael ei ystyried ar hyn o bryd fel safle posibl ar gyfer y datblygiad hwn. Ar hyn o bryd mae'r safle yn destun ad-daliad gan Lywodraeth Cymru ar ôl derbyn cyllid grant blaenorol i ymgymryd â'r gwaith adfer.

Dechreuodd y gwaith ymchwilio safle ym mis Gorffennaf 2025 ac rydym yn aros am yr adroddiad llawn a'r canfyddiadau i ganfod addasrwydd a hyfywedd y safle a'r cynllun. Os yw'n bositif, bydd y camau nesaf yn cynnwys ymgynghori, cynllunio a cheisiadau cyllid i fwrw ymlaen â'r cynllun. Mae'r Tîm Tai Strategol wedi datblygu Polisiâu Dyraniadau Gofal Ychwanegol i sicrhau bod y cynllun yn cael yr effaith fwyaf yn lleol ac yn cael ei gyflwyno a'i ddyrannu'n deg ac yn gyson.

Safleoedd Datblygu Preswyl/Cynllun Hunanadeiladu Cymru

Ar hyn o bryd mae ystadau yn delio â nifer o wahanol safleoedd ar gyfer adeiladu tai cyfaint, cynllun hunan-adeiladu preifat, cynllun hunanadeiladu cyngor a chynlluniau fforddiadwy cymdeithasau tai.

Mae'r safleoedd preswyl arwyddocaol sy'n cael eu dwyn ymlaen ar hyn o bryd yn

cynnwys:

Tir yn Nhwynrodyn. Mae'r gwerthiant wedi'i gwblhau ac mae'n destun elfen o ad-dalu sy'n ddyledus i Lywodraeth Cymru. Bydd y safle yn hwyluso datblygiad 121 o anheddau i gynnwys 10% o unedau fforddiadwy. Bydd y gwaith o gwblhau'r unedau yn digwydd yn raddol rhwng 2025 a 2027.

Trevor Close – mae'r safle hwn bellach wedi'i werthu ar ôl derbyn caniatâd cynllunio.

Teras Haydn, Penydarren a Thwyngarreg, Treharris – yn gweithio gyda chydweithwyr tai a Chymdeithas Tai Merthyr Tudful sydd â diddordeb mewn caffael y safle yn Nheras Haydn ar gyfer unedau fforddiadwy. Edrych ar werthiant oddi ar y farchnad gan ddefnyddio'r Protocol Trosglwyddo Tir gan fod y cynnig yn bodloni angen a nodwyd o fewn y Fwrdeistref Sirol ac yn bodloni amcanion strategol y Cyngor o ran angen tai. Nid oes ganddynt ddiddordeb bellach yn y safle yn Nhwynyarreg oherwydd costau datblygu posibl sy'n deillio o gyfyngiadau'r safle.

Heartlands, Dowlais. Mae hwn yn gynllun menter ar y cyd â Llywodraeth Cymru, sy'n edrych ar ddatblygiad preswyl posibl safle cyfunol. Mae angen gwaith adfer ar ran o'r tir ac mae buddiant y Cyngor yn y tir yn ddarostyngedig i ad-dalu 100% o blaid Llywodraeth Cymru. Mae potensial i ddefnyddio rhan o'r safle ar gyfer darpariaeth addysgol fel rhan o brosiect Ysgolion yr 21ain Ganrif sydd hefyd yn cael ei ddatblygu. Gwaith technegol sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd a fydd yn llywio'r Uwchgynllun cyn rhyddhau tir preswyl i'w werthu.

Mae Cynllun Hunanadeiladu Cymru yn fenter Llywodraeth Cymru a ariennir gan Fanc Datblygu Cymru, sy'n anelu at ddod â thir cyhoeddus sy'n addas i'w hunanadeiladu. Mae'n ceisio hwyluso paratoi safleoedd, gan gynnwys gofynion seilwaith, cyn gwneud y safleoedd hynny ar gael i'r cyhoedd. Mae'r model hefyd yn cefnogi unigolion yn ymarferol ac yn ariannol i wneud hunan-adeiladu yn fwy hyfyw.

Cyfarwyddwyd ymgynghorwyr i ymchwilio i nifer o eiddo sy'n eiddo i'r Cyngor i'w cynnwys yn y cynllun hwn, gyda swp cychwynnol o dri safle wedi'i osod ar wefan Hunanadeiladu Cymru yn haf 2021 i fesur unrhyw lefelau cychwynnol o ddiddordeb. Mae hyn bellach wedi'i leihau i un safle, yn bennaf oherwydd diffyg diddordeb yn y cynllun. Mae'r safle unigol yn parhau i fod ar wefan SBW, ond ar hyn o bryd nid oes adnodd ar gael i fwrw ymlaen â'r cynllun.

Adolygiad Mynwent

Mae ymarfer yn cael ei gynnal ar hyn o bryd i edrych ar dir newydd posibl i'w ddefnyddio yn y fynwent yn y dyfodol. Mae'r safleoedd presennol wedi'u hasesu i wneud y mwyaf o'r lle sydd ar gael i ymestyn claddedigaethau cyn belled ag y bo modd.

Mae safle newydd ym Mynwent Cefn Coed wedi'i nodi a'i ddatblygu (50% o'r safle) i dderbyn claddedigaethau newydd. Mae angen cyllid pellach o'r Rhaglen Gyfalaf i gwblhau'r gwaith o ddatblygu'r safle.

Mae tir ger Mynwent Pant wedi'i nodi i ymestyn ôl troed ffin bresennol y fynwent. Mae trafodaethau gyda'r tiffeddiannwr yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i brynu'r tir. Rhagwelir y bydd prynu'r tir yn cael ei gwblhau yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol hon.

1. Cyflwyniad + Cyd-destun Polisi

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful wedi integreiddio ystyriaethau ecolegol i'w reoli asedau, gan alinio â dyletswyddau statudol o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 + Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Adlewyrchir ymrwymadau yn y Cynllun Datblygu Lleol (2016–2031), sy'n cyd-fynd â Pholisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12), a thargedau bioamrywiaeth rhyngwladol.

Mae fframweithiau cyfreithiol allweddol yn cynnwys Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (fel y'u diwygiwyd) a Deddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd).

Mae treftadaeth naturiol gyfoethog ac amrywiol Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful, gyda'i dirweddau ôl-ddiwydiannol, coetiroedd, afonydd ac ucheldiroedd, yn cyflwyno heriau unigryw a chyfleoedd sylweddol ar gyfer gwella bioamrywiaeth.

Bydd ein dull rheoli asedau yn cyfrannu'n uniongyrchol at yr amcanion a nodir yng Nghynllun Gweithredu Adfer Natur Merthyr Tudful (sydd i'w ddiweddarau yn 2025). Rydym yn cydnabod natur parhaus ac argyfyngau hinsawdd ac yn anelu at ddefnyddio'n rheolaeth o'n hasedau i chwarae rôl hanfodol wrth fynd i'r afael â'r rhain.

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cydnabod bod gan ein hasedau, sy'n cynnwys adeiladau, tir, seilwaith, a manau agored, rôl sylweddol i'w chwarae wrth gefnogi ecosystemau lleol, darparu gwasanaethau ecolegol (e.e. peillio, gwanhau llifogydd, puro aer), a chyfrannu at iechyd a lles ein cymunedau.

Mae rheolaeth ecolegol effeithiol o'r asedau hyn yn hanfodol ar gyfer cyflawni datblygu cynaliadwy, lliniaru effeithiau newid yn yr hinsawdd, a sicrhau cydymffurfiaeth â deddfwriaeth a pholisi amgylcheddol.

2. Amcanion Strategol

Ein hamcanion strategol ar gyfer integreiddio ecoleg i reoli asedau corfforaethol yw:

- Cynnal a Gwella Bioamrywiaeth: canolbwyntio ar safleoedd dynodedig, cynefinoedd Adran 7, + rhywogaethau Adran 6.
- Cyflawni Budd Net i Bioamrywiaeth: sicrhau bod datblygiadau yn cyflawni enillion ecolegol.
- Datrysiadau sy'n seiliedig ar natur: gweithredu seilwaith gwyrdd fel systemau draenio cynaliadwy, toeau gwyrdd, plannu coed.
- Lleihau Effeithiau Negyddol: mynd i'r afael â bygythiadau fel Golau Artiffisial yn y Nos (ALAN).
- Gwarchod a Chreu Cynefinoedd: gwarchod a chreu cynefinoedd gan ddefnyddio rhywogaethau brodorol priodol o darddiad lleol.
- Ymwybyddiaeth Ecolegol: hyrwyddo addysg ymhlith staff, contractwyr, a'r cyhoedd.
- Cydymffurfiaeth gyfreithiol: Cadw at yr holl ddeddfwriaeth ecolegol berthnasol.

3. Statws Ecolegol Cyfredol Asedau

Mae portffolio asedau Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn amrywiol, gan gwmpasu ystod o adnoddau ecolegol.

- Safleoedd Dynodedig: er enghraifft, mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful 3 Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, 64 Safle o Bwysigrwydd ar gyfer Cadwraeth Natur, ac 1 Gwarchodfa Natur Leol.
- Cynefinoedd â blaenoriaeth: yn cynnwys glaswelltir asidig ac iseldir, coetir hynafol, gwrychoedd, afonydd, pyllau, cors blanced.
- Rhywogaethau gwarchodedig: yn cynnwys ystlumod, madfallod cribog mawr, dyfrgwn, moch daear, ymlusgiaid, ac adar sy'n nythu.
- Rhwydwaith Seilwaith Gwyrdd: mae ein hasedau'n cyfrannu at y rhwydwaith seilwaith gwyrdd ehangach, gan ddarparu cysylltedd ecolegol ar draws y Fwrdeistref Sirol sy'n cysylltu â Siroedd cyfagos.

4. Egwyddorion Rheoli + Arferion

Bydd yr egwyddorion a'r arferion cyffredinol canlynol yn llywio rheolaeth ecolegol ar draws y portffolio asedau corfforaethol:

- Caffael a Gwaredu: asesiadau ecolegol + ystyriaethau diwydrwydd dyladwy.
- Datblygu ac Ailddatblygu:
 - o arolygon ecolegol yn gynnar yn y prosiect
 - o lle mae angen cynllunio, strategaethau Budd Net i Fioamrywiaeth trwy Ddatganiadau Seilwaith Gwyrdd a chynlluniau rheoli hirdymor.
 - o Dylunio ar gyfer Bioamrywiaeth: ymgorffori nodweddion fel toeau gwyrdd, waliau byw, arwynebau hydraid, plannu brodorol, blychau adar/ystlumod, pentyrrau coed.
 - o Graddio + Amseru Gwaith: osgoi cyfnodau bywyd gwyllt sensitif.
- Cynnal a Chadw Asedau + Gweithrediadau
 - o Cynlluniau Rheoli Ecolegol ar gyfer safleoedd gwerth uchel.
 - o Rheoli Tiroedd Cynaliadwy: llai o dorri, dim plaladdwyr, plannu brodorol, cadw pren marw, tirlunio dŵr.
 - o Adolygiad Golau Artiffisial yn y Nos (ALAN): goleuadau wedi'u haddasu a'u hadolygu i leihau niwed ecolegol.
 - o Ynni + Effeithlonrwydd Adnoddau: Lleihau ôl troed amgylcheddol.

5. Rolau a Chyfrifoldebau

- Tîm Rheoli Asedau Corfforaethol: Goruchwylio integreiddio a chydymffurfiaeth.
- Ecolegydd a Swyddog Bioamrywiaeth LPA: Darparu arweiniad arbenigol.

- Rheolwyr Prosiect: sicrhau bod asesiadau ecolegol yn cael eu cynnal a chyflawni'r Budd Net i Fioamrywiaeth.
- Timau Parciau: Gweithredu arferion ecolegol.
- Tîm Caffael: Ymgorffori meini prawf ecolegol mewn contractau.

6. Monitro ac Adolygu

- Dangosyddion Perfformiad: dangosyddion perfformiad allweddol (KPIs) a ddatblygwyd i olrhain cynnydd, e.e., dim asedau gydag arolygon cyfredol, na datblygiadau newydd sy'n cyflawni Budd Net i Fioamrywiaeth.
- Diweddariadau Adolygiad Blynyddol i asesu effeithiolrwydd, ymgorffori deddfwriaeth newydd neu arfer gorau, a diweddarau amcanion yn ôl yr angen.
- Mae adrodd yn bwydo i mewn i adroddiadau cynaliadwyedd.
- System ganolog wedi'i chreu a'i chynnal ar gyfer rheoli data ecolegol (e.e., data arolygon, EMPs)

7. Adnoddau + Meithrin Capasiti

- Cyllideb ar gyfer arolygon ecolegol, ymgynghoriaeth arbenigol, creu cynefinoedd, a rheolaeth hirdymor.
- Hyfforddiant staff, er enghraifft, ar ecoleg a Budd Net i Fioamrywiaeth.
- Cydweithrediadau â sefydliadau cadwraeth lleol, cyfeillion grwpiau, prifysgolion, a grwpiau gwirfoddol

8. Atafaelu Carbon Naturiol

- Mae atebion sy'n seiliedig ar natur, er enghraifft, plannu coed a chreu cynefinoedd yn helpu i liniaru newid yn yr hinsawdd.
- Rheoli cynefinoedd presennol yn weithredol, gan gynnwys coetir.
- Diogelu cynefinoedd sy'n storio carbon (e.e. coetir, glaswelltir, gwlyptiroedd) rhag datblygu lle bo hynny'n bosibl.
- Mae cynllunio gofalus yn sicrhau storio carbon yn y tymor hir.

9. Plâu a Chlefydau

- Mae newid yn yr hinsawdd (e.e. gaeafau ysgafnach, tymheredd cynhesach, newidiadau mewn amseru tymhorol) yn cynyddu'r risgiau i rywogaethau brodorol o blâu a phathogenau.
- Mae llwybrau masnach rhwng gwledydd yn rhoi cyfleoedd i blâu a chlefydau gyrraedd y Deyrnas Unedig, - gan dynnu sylw at bwysigrwydd defnyddio rhywogaethau brodorol o darddiad lleol.
- Mae Cyngor Bwrdeistref Merthyr Tudful wedi cael ei effeithio, er enghraifft, gan glefydau coetir - *Phytophthora ramorum* a gwywiad y fedwen.
- Rhaglen Safleoedd Sentinel Cymru: Cynigir Parc Cyfarthfa yn safle sentinel ar gyfer monitro clefydau.

- Rhywogaethau coed amgen yr ystyrir eu bod yn disodli'r fedwen ac yn cefnogi bioamrywiaeth.

Gwelliant Stoc Chwarae Sefydlog

Mae cyfalaf wedi'i ddyrannu i'r prosiect hwn i wella'r stoc chwarae sefydlog. Mae rhestr flaenoriaeth wedi'i llunio yn seiliedig ar oes yr offer, oedran ac addasrwydd y safle i'w ddatblygu.

Cwblhawyd y gyfran gychwynnol o waith gwella ym mis Mawrth 2022, gan gynnwys Cefn Coed (Parc Charlie), Twyn Carmel, Stryd Lewis, Bedlinog a Heol Glantaff.

Yn dilyn cyfnod o graffu, cytunwyd y byddai'r rhaglen adnewyddu arfaethedig wreiddiol yn cymryd rhy hir i'w chwblhau, a chymeradwywyd rhaglen gyfalaf gyflym gan y Cyngor ym mis Mawrth 2022. Mae hwn yn golygu gwariant cyfalaf o £518,000 y flwyddyn dros y cyfnod o'r bum mlynedd nesaf.

Ysgubor Halen / Depo Amnewid

Mae gwasanaethau cymdogaeth wedi nodi bod angen nodi safle ar gyfer ysgubor Halen a all hefyd ddarparu ar gyfer depo rheng flaen i gymryd lle'r ddarpariaeth ym Mharc Cyfarthfa. Mae'r gofyniad hwn wedi'i gynnwys yng Nghynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth yr ardal Gwasanaeth Cymdogaeth.

5. Cynllun Gweithredu 2021 - 2026

	GWEITHRED	PERCHENNOG GWEITHRED	AMSERLEN	DIWEDDARIAD MEDI 2025
1	Ymgorffori ymhellach bwysigrwydd parhau â dull corfforaethol o reoli asedau i wireddu effeithlonrwydd a manteision gweithredol ym mhob maes gwasanaeth yn llawn. Gan gynnwys cynnwys adrannau technegol yn gynnar ym mhob prosiect sy'n gysylltiedig ag eiddo.	Hyrwyddwr Rheoli Asedau	Parhaus	Mae dull corfforaethol yn parhau i gael ei ymgorffori ledled y Cyngor trwy'r Cynllun Rheoli Asedau, aelodau'r Bwrdd Rheoli Asedau a thrwy aelodau'r Tîm Rheoli Corfforaethol, y Tîm Arweinyddiaeth Uwch a'r Cabinet.
3	Ymgymryd â rhaglen dreigl o astudiaethau dichonoldeb i nodi cyfleoedd masnachol sy'n defnyddio neu wella ein portffolio eiddo i'w hystyried	Rheolwr Masnachol	Parhaus	<p>Mae'r meysydd a ystyriwyd/a gwmpesir hyd yma yn cynnwys:</p> <p>a) Defnyddio'r cyfleusterau parcio sy'n eiddo i'r Awdurdod ar gyfer datblygu seilwaith gwefru cerbydau trydan Cyngor Bwredestref Sirol Merthyr Tudful (ar y cyd â Phrifddinas-ranbarth Caerdydd ac heb unrhyw gost gosod na chwaith gwaith cynnal a chadw i Gyngor Bwredestref Sirol Merthyr Tudful) i gefnogi strategaeth gwefru Cerbydau Trydanol Llywodraeth Cymru sydd bellach yng Ngham 2. 26 soced ychwanegol mewn 11 lleoliad yn cael eu hychwanegu at y seilwaith i gefnogi twf mewn perchnogaeth Cerbydau Trydanol a chynyddu'r defnydd o bwyntiau gwefru presennol.</p> <p>Mae'r holl waith Sifil wedi'i gwblhau a'i gomisiynu yn digwydd i baratoi ar gyfer mesuryddion a'r gosod terfynol.</p> <p>b) Cytundeb Prynu Pŵer bellach wedi'i lofnodi gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg ar gyfer gwerthu'r ynni sydd dros ben a gynhyrchir o'n arae solar newydd yn Ysgol Uwchradd Pen-y-dre i ddyddiad cychwyn prosiect Ysbyty'r Tywysog Charles sydd erbyn hyn i'w ddisgwyl yn Chwefror 2026</p>

				<p>c) Cyfleoedd ar gyfer gosod porthladdoedd ceir solar yn Abermorlais yn cael eu hymchwilio ar gyfer cyfleoedd o wrthbwysio ynni yn ddinesig gyda photensial o gyfleuster gwefru Cerbydau Trydanol cyflym. Roedd Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru yn ymwneud â dichonoldeb lefel gyntaf a chysyniad busnes wedi'i ddrafftio.</p> <p>d) Mae cyfle i greu gorsaf wefru Cerbydau Trydanol cyflym ar dir sy'n eiddo i'r cyngor yn Heol Godre'r Coed yn dal i fod yn ystyriaeth wrth i ddatblygiad y safle fynd rhagddo.</p> <p>e) Ymchwiliad i ddefnydd adeilad a/ neu dir ar gyfer cyfleoedd hysbysebu. Cysyniad busnes wedi'i gymeradwyo ar gyfer cynnydd. Ystod o "Loteri" wedi'u hamlinellu i'w hystyried. Polisi hysbysebu a manyleb tendr yn cael eu drafftio i gefnogi ymgysylltu â'r farchnad</p> <p>f) Gweithio gydag Addysg ar Ysgolion cam y rhaglen o osod gwefru Cerbydau Trydanol 3 "Ysgolion Bro" a gyflwynwyd ar gyfer cynllun sy'n caniatáu elfen o fynediad i'r cyhoedd i gefnogi'r rhaglen (Pant, Ysgol-y-Graig ac Afon Taf. Arolygon safle a gynhaliwyd ym mhob safle. Dyluniadau technegol wedi'u cyflwyno a'u llofnodi'n fewnol. Rhoddwyd cymeradwyaeth y pennaeth i ddechrau sifil ym Mhantysgallog. Aros am Ymatebion Pennaethiaid o ddau safle arall.</p>
4	Nodi a datblygu unedau tymor hwy ychwanegol o lety â chymorth ar gyfer unigolion ag anghenion cymhleth lluosog.	Swyddogion Tai	1af Ebrill 2023	<p>Ym mis Mawrth 2024 gwnaethom gwblhau cyfleuster llety newydd â chymorth o 33 uned mewn partneriaeth ag MV Homes yn Marsh House, gan gynyddu ein darpariaeth bresennol o lety i'r rhai sydd ag anghenion cymorth tai lluosog o 23 uned (wrth i Chaplins symud eu 10 uned o lety Pobl Ifainc i Marsh House.)</p> <p>Yn fwy diweddar, rydym wedi sicrhau cyllid Rhaglen Gyfalaf Llety Dros Dro i gaffael ac ailddatblygu hen Westy Tregenna yn lety â chymorth i'r rhai sydd mewn perygl neu'n wynebu digartrefedd gydag anghenion lluosog a chymhleth, sy'n lleihau costau Llety Dros Dro i'r Awdurdod Lleol ac yn darparu cymorth mawr ei angen i leihau effeithiau ymylol arosiadau hir mewn gwely a brecwast a helpu unigolion i ddatblygu'r</p>

				<p>hyder a'r sgiliau i fyw'n annibynnol, gan leihau cyflwyniadau ailadroddus i'r gwasanaethau. Disgwylir i'r 19 uned ychwanegol yn Chwarter cyntaf 2026.</p> <p>Er bod angen llety â chymorth yn lleol o hyd, nid oes cyllid refeniw pellach i ddatblygu unedau pellach o dan y Grant Cymorth Tai, rydym yn parhau i lobio Llywodraeth Cymru ac ehangu ystod o lety i ddiwallu angen amrywiol ledled y fwrdeistref i leihau gorddibyniaeth ar Lety Dros Dro, yn fwy penodol Gwely a Brecwast. Rydym hefyd yn comisiynu cymorth peripatetig i unigolion yn eu cartrefi ac yn darparu gwaith ymyrraeth gynnar ac atal yn yr Hwb Tai i ategu'r amcanion ehangach o atal digartrefedd neu'r rhai sy'n mynd i argyfwng yn y lle cyntaf.</p> <p>Yn ddiweddar, rydym wedi dechrau trafodaethau gyda Gwasanaethau Plant a Gwasanaethau Oedolion i nodi anghenion llety ehangach a datblygu cynlluniau buddsoddi i arbed posibl, ac archwilio cronfeydd ehangach fel y Gronfa Tai gyda Gofal a chyllid y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ailgydbwyso sy'n gynnar iawn ar hyn o bryd. Bydd cynnydd yn cael ei adrodd drwy'r grŵp wrth iddo gael ei wneud yn ystod y misoedd nesaf.</p>
6	Ystyriwch ddarparu cyllidebau, naill ai i adrannau meddiannu neu gorfforaethol, er mwyn gallu talu costau rheoli / cynnal a chadw tir. .	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau)	31ain Mawrth 2024	Mae cynnydd yn erbyn y weithred hon wedi'i ohirio oherwydd diffyg capasiti o fewn y tîm Cydymffurfio/Cynnal a Chadw Statudol. Mae gostyngiad parhaus / dim cynnydd i gyllidebau cynnal a chadw hefyd yn broblem.
7	Ymgorffori ymhellach ystyriaeth o gost oes gyfan i bob maes gwariant cyfalaf.	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol	Parhaus	Mae angen gwneud gwaith pellach i ymgorffori costau oes gyfan yn llawn mewn prosiectau cyfalaf. Er bod hwn yn cael ei wneud i ryw raddau ar y prosiectau mawr, nid yw'n cael ei ddogfennu, yn bennaf oherwydd problemau capasiti.

8	Parhau i ddatblygu Cynlluniau Rheoli Asedau Gwasanaeth gydag adrannau gweithredol. Cynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth i fod ar waith ar gyfer Addysg, Gwasanaethau Cymdeithasol, Gwasanaethau Cymdogaeth ac Adfywio Cymunedol Diogelu'r Cyhoedd a Thai.	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau)	Parhaus	Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth wedi cael eu hadnewyddu'n ddiweddar ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol, Adfywio Cymunedol Diogelu'r Cyhoedd a Thai a Gwasanaethau Cymdogaeth. Mae'r Adran Ddysgu Cynllun Rheoli Asedau Gwasanaeth yn y broses o gael ei adolygu a'i ddiweddarau.
9	Gweithredu gweithio ystwyth.	Grŵp Adfer	Cam 1 wedi'i gwblhau erbyn 31 Rhagfyr 2022 Cam 2 i'w gadarnhau	Cam 1 wedi'i gwblhau. Mae ymgynghoriad staff wedi'i gynnal i ddeall pa faterion sy'n cael eu profi a bydd yn llywio cam dau'r prosiect hwn. Bydd Cam 2 yn cynnwys adolygiad o ystafelloedd cyfarfod, manau i bwyllgorau/aelodau ac ardal y dderbfa yn y Ganolfan Ddinesig. Mae Model Gweithredu newydd y Cyngor yn rhan o'r Cynllun Trawsnewid ac mae angen y manylion hyn i lywio gofynion cam 2.
10	Adolygu Data Perfformiad Rheoli Adeiladau yn rheolaidd, gan gynnwys costau cynnal a chostau cynnal a chadw. Sefydlu proses ar gyfer casglu, monitro ac adrodd ar ddata priodol.	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau)	Parhaus	Mae Cyfrifeg wedi darparu data adrodd enghreifftiol ac maent yn trafod gydag Eiddo Corfforaethol i gytuno ar y fformat terfynol a sut i ymgorffori'r broses hon.
11	Mynd ar drywydd cyllid Salix ar gyfer cynlluniau ynni.	Peiriannydd Ynni	Ebrill 2030	Cynllun Salix diweddaraf sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd. Costau cyfalaf o £126,000 gydag arbediad ynni blynyddol o £20,000. Prosiectau wedi'u gwasgaru ar draws 6 adeilad (Safleoedd Ymddiriedolaeth Hamdden yn bennaf). Amcangyfrifir mai'r dyddiad cwblhau fydd Hydref 25..

12	Gosod cofnodwyr data dŵr i nodi defnydd/ gollyngiadau dŵr dros ben a lleihau'r defnydd o ddŵr (Rhaglen 3 oed).	Peiriannydd Ynni	Ebrill 2025	Ar hyn o bryd mae cofnodwyr data dŵr wedi'u gosod ar 24 o'n safleoedd mwyaf. Mae angen Cofnodwyr Dŵr yn Ysgol y Graig, Ysgol yr Esgob Hedley, Pen y Dre, Thomastown House. Disgwylir i gytundeb Water Loggers ddechrau dod i ben ym mis Awst 2025. £15,000 wedi'i ddyrannu i'w wario ar gofnodwyr data newydd ar gyfer 25/26. Hyd yma rydym wedi gwario £22,000 ar y cofnodwyr dŵr ac wedi nodi dros £254,000 o ollyngiadau dŵr.
13	Cynyddu nifer yr adeiladau sy'n cysylltu â'r System Rheoli Adeiladau Canolog	Peiriannydd Ynni	Cam 1 wedi'i gwblhau. Cam 2 2030 (wrth i ysgolion newydd gael eu hadeiladu)	Hyd yn hyn mae gennym 40 o'n hadeiladau wedi'u cysylltu â'n System Rheoli Adeiladau'n ganolog. Mae hwn wedi ein helpu i nodi diffygion yn gynt a gweithredu ein hadeiladau'n fwy effeithlon sydd wedi darparu arbedion cost. Yn ddiweddar, gosodwyd System Rheoli Adeiladau newydd ym Meithrinfa Treharris a Llyfrgell Dowlais. Nid oes unrhyw gyllid wedi'i ddyrannu ar gyfer Systemau Rheoli Adeiladau ychwanegol ar hyn o bryd.
15	Cynyddu Cynhyrchu Ynni Adnewyddadwy ar adeiladau'r Cyngor i gyfrannu at Dargedau Datgarboneiddio	Peiriannydd Ynni	Cam 1 wedi'i gwblhau. Cam 2 2030	Eleni rydym wedi gosod systemau solar ffotofoltäig ychwanegol yn Ysgol Gynradd Twynrodyn, Ysgol Uwchradd Cyfarthfa a Meithrinfa Treharris. Amcangyfrifir y bydd yn arbed dros £490,000 dros oes y systemau.
16	Cynnal rhaglen dreigl o astudiaethau dichonoldeb ar draws ein hystad i nodi cyfleoedd pellach i weithredu technolegau carbon isel (h.y. pypiau gwres, solar ffotofoltäig)	Peiriannydd Ynni	Yn parhau tan 2030	Astudiaethau Dichonoldeb ar y gweill ar hyn o bryd yng Nghanolfan Deuluoedd y Drindod, Ysgol Gynradd Abercanaid (Ffotofoltäig Solar) ac Ysgol Gynradd Caedraw (Gwresogi Carbon Isel)
19	Paratoi strategaeth hirdymor ar gyfer Mynwentydd	Rheolwr Golygfeydd Stryd	Rhagfyr 24	Mae'r amserlen ar gyfer cwblhau'r weithred hon wedi'i hymestyn oherwydd penodi rheolwr newydd yn y maes hwn yn ddiweddar.

20	Ymchwilio a rhoi cynlluniau ar waith i reoli Risg Hinsawdd	Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio	Mawrth 27	Mae angen cynnal asesiad o Risg Hinsawdd i ddeall goblygiadau ymarferol newid yn yr hinsawdd ar ein hasedau eiddo. Gall hwn gynnwys ymarfer mapio, nodi meysydd risg gan gynnwys nodi priodweddau risg uchel a gwella arolygon addasrwydd. Mae hwn yn debygol o fod angen cymorth technegol allanol.
22	Adolygu'r dull o roi trwyddedau ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor at ddibenion Digwyddiadau i sicrhau bod digwyddiadau yn briodol, yn ddiogel ac yn bodloni'r holl ofynion statudol. Mae proses, cyfrifoldebau a llywodraethu yn rhan o'r adolygiad hwn..	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau)	Hydref 25	Ar hyn o bry rydym yn adolygu'r Polisi Digwyddiadau a fydd yn amlinellu'r dull o roi trwyddedau ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor. Mae'r broses Grŵp Cyngori Cymorth Digwyddiadau hefyd yn cael ei hadolygu i sicrhau bod ceisiadau'n cael eu derbyn ymhell cyn digwyddiadau i sicrhau bod y trwyddedau perthnasol yn eu lle mewn digon o amser i'r digwyddiad gael ei gyflwyno. Bydd y Swyddog Digwyddiadau yn cael ei hysbysu am ddigwyddiad arfaethedig trwy dderbyn Mynegiant o Ddiddordeb. Bydd y Swyddog Digwyddiadau yn cysylltu ag Ystadau i adolygu a yw'r tir ar gael a pha drwyddedau sydd eu hangen. Yna cefnogir hyn ymhellach gan y Swyddog Trwyddedu a'r Grŵp Cyngori Cymorth Digwyddiadau. Polisi Digwyddiadau Drafft ar waith a bydd yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ym mis Hydref 25
24	Cynnal ymarfer adolygu eiddo i nodi tir a allai fod yn addas ar gyfer plannu coed er mwyn gwella Bioamrywiaeth ac atafaelu carbon. Cam 1 i gynnwys adolygiad o ddata Cyfoeth Naturiol Cymru yn erbyn perchnogaeth y Cyngor.	Rheolwr Grŵp Eiddo Corfforaethol (Rheoli Asedau)	31ain Mawrth 2024	Mae Ystadau, Cynllunio a Pharciau yn gweithio'n agos ar y prosiect hwn. Mae mapio System Gwybodaeth Ddaearyddol o'r holl goetiroedd presennol wedi'i gwblhau yn ddiweddar. Mae gofynion tir blynyddol yn cael eu cytuno ar hyn o bryd cyn nodi safleoedd priodol i'w dyrannu. O safbwynt Cynllunio, rydym yn ceisio alinio plannu coed â'r strategaeth seilwaith gwyrdd yr ydym yn ei datblygu.

27	Cynllun Ynni Ardal Leol. Ailasesu addasrwydd asedau'r Cyngor ar gyfer ynni adnewyddadwy.	Rheolwr Rhaglen Datgarboneiddio	Rhagfyr 2025	Mae'n debygol y bydd angen cymorth ymgynghorol allanol a chyllid priodol i'w hwyluso. Hwyluswyd gweithdy gan Wasanaethau Ynni Cymru ym mis Ebrill 2025 i adolygu asedau'r Cyngor, gyda nifer o gynlluniau posibl yn cael eu nodi, a lluniwyd papur. Deialog barhaus gyda Gwasanaethau Ynni CYMRU i gynhyrchu Adroddiad Sgrinio ar gyfer detholiad o'r cynlluniau. Y cam nesaf yw ysgrifennu a chyflwyno cais cyllid ar gyfer ymgynghoriaeth allanol i adolygu ardal ehangach Merthyr Tudful i gynnwys safleoedd asedau'r Cyngor.
28	Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025	Pennaeth Diogelu'r Cyhoedd	Ebrill 2026	Gweithredu gofynion Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, a elwir hefyd yn Gyfraith Martyn. Cam 1, i nodi holl eiddo'r Cyngor lle mae hwn yn berthnasol (Ystadau). Mae'r Adran Eiddo eisoes yn gweithio gyda'r Adran Addysg mewn perthynas ag Ysgolion i fynd i'r afael â'r materion hyn.

6. Targedau a Dangosyddion Perfformiad

Sut byddwn ni'n mesur Perfformiad?

Er mwyn sicrhau bod gwelliannau rheoli asedau yn parhau, cytunwyd ar set o Ddangosyddion Perfformiad mewn meysydd blaenoriaeth ac fe'u manylir isod. Mae targedau wedi'u gosod yn ôl amgylchiadau unigol Merthyr Tudful ac maent yn adlewyrchu'r rhai a ddisgrifir hefyd mewn strategaethau unigol gan gynnwys y Strategaeth Llety Swyddfa, y Strategaeth Cynnal a Chadw, y Strategaeth Waredu, a'r Cynllun Rheoli Carbon. Bydd y Dangosyddion Perfformiad yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet yn flynyddol yn yr Adroddiad Diweddarau Rheoli Asedau.

Mae meysydd perfformiad Merthyr Tudful sy'n cael eu blaenoriaethu yn cynnwys:

Rhesymoli ystâd/Gweithio ystywyth. Bydd y Dangosydd Perfformiad hwn yn mesur arwynebedd llawr y swyddfa a feddiannir fesul person a'r gost fesul metr sgwâr o'r portffolio llety swyddfa.

Amod. Mae angen lleihau cyn belled â phosibl y gyfran o'r portffolio, sydd â sgôr cyflwr C neu D. Mae Dangosydd Perfformiad i fesur cynnydd yn y maes hwn wedi'i gynnwys ac yn adlewyrchu'r Strategaeth Cynnal a Chadw Corfforaethol.

Cydymffurfiaeth Statudol. Mae cydymffurfio â gofynion deddfwriaethol yn ofyniad allweddol i gyflawni ein gweledigaeth o sicrhau bod y portffolio eiddo'n cael ei gynnal yn effeithlon, yn addas i'r diben ac yn bodloni gofynion iechyd a diogelwch. Oherwydd prinder staff yn ystod y blynyddoedd diwethaf, nid yw'r Archwiliadau Cydymffurfiaeth Statudol wedi'u cwblhau yn unol â tharged cwblhau 100%. Mae angen ail-atgyfnerthu ffocws yn ystod cyfnod y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol hwn i sicrhau bod yr archwiliadau hyn yn cael eu cwblhau i leihau risgiau iechyd a diogelwch. Mae dangosyddion perfformiad ychwanegol wedi'u cynnwys mewn perthynas â meysydd cydymffurfio'r "Pump Mawr": Asbestos, Legionella, Peryg o Dân, Diogelwch Gwresogydd Nwy a phroffion Trydanol.

Derbyniadau Cyfalaf. Mae'r targedau ar gyfer gwerth yr eiddo a werthir i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf wedi'u gosod ar £500,000 y flwyddyn. Mae'r ffigur net hwn yn cynnwys gwaredu ar eiddo a ryddhawyd fel rhan o'r broses Adolygu Eiddo.

Egni. Er mwyn rheoli'r defnydd o ynni'n effeithiol, mae targedau a dangosyddion perfformiad yn ymwneud â chyfanswm allyriadau carbon deuocsid o ynni a ddefnyddir gan adeiladau awdurdodau lleol y flwyddyn ynghyd â faint o ynni a gynhrychir trwy ffynonellau adnewyddadwy.

DANGOSYDDION PERFFORMIAD AR GYFER 2023-2028

Manylion y Dangosydd Perfformiad	Data Meincnod Merthyr 20/21	23/24	24/25	Data Meincnod Merthyr 20/21
Gofod llety swyddfa wedi'i feddiannu t.p.	8.7m2 p p	6.29m2 p.p.	6.29m2 p.p.	Gostyngiad i 5m2 y pen
Priodweddau Arwynebedd Mewnol Gros yn y sgôr Cyflwr C a D	38,526m2	75,425m2	84,120 m2	Lleihau arwynebedd llawr eiddo cyflwr C&D gan 50%
Cydymffurfiaeth Statudol	0%	100%	100%	Cwblhau 100% o archwiliadau cydymffurfiaeth statudol bob blwyddyn.
Cydymffurfiaeth Statudol y "Pump Mawr"	Cydymffurfio'n hwyr	Cydymffurfio'n hwyr	Cydymffurfio'n hwyr	Cyflawni o leiaf 85% o gydymffurfiaeth mewn perthynas â Risg Tân, Legionella, arolygu Gwresogydd Nwy, profion Trydanol 5 mlynedd ac Asbestos.
	FRA 76% 23%	93% 7%	97% 3%	
	Legionella 66% 34%	98% 1%	99% 1%	
	Nwy B 96% 4%	90% 10%	99% 1%	
	Elec T 50% 50%	68% 32%	89% 11%	
	Asbestos 68% 32%	68% 32%	80% 20%	
Derbyniadau Cyfalaf	£848,206 y flwyddyn	£569,689.03	£556,903.77	Gwarediadau cyflawn gwerth £500,000 y flwyddyn
Cyfanswm Cynhyrchu Ynni Adnewyddadwy o Adeiladau awdurdodau lleol	20/21 283,780 kwh	Cynnydd o 31%	Cynnydd o 19%	Cynnydd o 10% flwyddyn ar ôl blwyddyn.
Cyfanswm allyriadau carbon deuocsid o ynni a ddefnyddir gan adeiladau awdurdodau lleol	20/21 3307 tonnell (Covid) 21/22 3870.87	Gostyngiad o 11.77%	Cynnydd o 28.5%	Gostyngiad o 15% dros 5 oed 21/22 Llinell sylfaen wrth i Covid leihau'r defnydd yn 20/21
Elec fesul m2 (kgCO2e / m2)	17.43	10.21	10.47	
Nwy fesul m2 (kgCO2e / m2)	19.45	13.75	19.13	

